

මහජන උපදේශන ලේඛනය

ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය

බනිජතෙල් සම්පත් සංවර්ධන අංශය

මහාමාර්ග, මාර්ග සංවර්ධන හා බනිජතෙල් සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය

2019

පටුන

1. හැඳින්වීම	3
1.1. පසුබිම	3
1.2. අවශ්‍යතාවය	5
1.3. අරමුණ හා සන්දර්භය	6
1.4. තාර්කික පදනම	6
2. දැක්ම, අභිමතාර්ථ හා අරමුණු.....	7
2.1. දැක්ම.....	7
2.2. අභිමතාර්ථ	7
2.3. අරමුණු.....	8
3. ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති මූලධර්ම.....	9
3.1. බලශක්ති ආරක්ෂාව සහතික කිරීම	9
3.2. පිරිසිදු බලශක්තිය මගින් පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම.....	9
3.3. ආරක්ෂාව හා අවදානම් අවමකරණය සහතික කිරීම	9
3.4. දේශීය සම්පත් ප්‍රශස්ත භාවිතය.....	9
3.5. ඵලදායී නියාමන පාලන ක්‍රමයක් යටතේ පුද්ගලික අංශ සහභාගිත්වය ඉහළ නැංවීම	10
3.6. අනුවර්තක සංවර්ධනය හා සියල්ලන් අන්තර්ගත ප්‍රතිලාභ සඳහා වෙළඳපල ප්‍රශස්තකරණය	10
4. ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශන	10
4.1. බහුවිධ ආර්ථික අංශයන්හි ස්වභාවික වායු පරිහරණයේදී ඉස්මතුවන හරස් ජේද්‍ය අවශ්‍යතා ආමන්ත්‍රණය කරන සුළු ප්‍රතිපත්ති	11
4.2. ප්‍රධාන ආර්ථික අංශයන්හි ස්වභාවික වායු භාවිතය.....	20
5. අදාළත්වය හා විෂය පථය.....	22
6. ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම	23

1. හැඳින්වීම

මන්නාරම් ද්‍රෝණිය තුළ ස්වභාවික වායු පවත්නා බවට වූ ගවේෂණාත්මක සාක්ෂි සහ විදුලිබල උත්පාදන බලශක්ති සංකලන නානාත්වයන් නංවාලීම සඳහා විකල්ප ඉන්ධන විෂයෙහි සුපිරිසිදු විකල්ප සොයා යාමේ අවශ්‍යතාවය විසින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ස්වභාවික වායු පිළිබඳ උනන්දුව ඉහළ නංවා ඇත. මෑත කාලීන අක්වෙරළ ගවේෂණ මගින් දිවයිනේ දේශ සීමාවන් තුළ ආර්ථික ශක්‍යතාවයන් සහිත ස්වභාවික වායු නිධි පවත්නා පැවතීමට හැකි බවට සාධක ඇත. විදුලිබල උත්පාදනය සඳහා විකල්ප ඉන්ධන විෂයෙහි වූ ඉල්ලුම විසින් ස්වභාවික වායු සඳහා වූ ඇල්ම තවදුරටත් ඉහළ නංවා ඇත. රටෙහි බලශක්ති ආරක්ෂණ අභිලාෂයන් සඳහා දායකත්වයක් ලබාදීමේ දැඩි විභවයක් ස්වභාවික වායු කෙරෙහි පවතී. විදුලිබලය උත්පාදනය සඳහා පමණක් නොව වෙනත් බහුවිධ ආර්ථික අංශයන්හිදී උපයෝගී කරගත හැකි බනිජ තෙල් හා ගල් අඟුරුවලට සාපේක්ෂව වඩාත් පිරිසිදු සුපැහැදිලි විකල්පයක් එමගින් සම්පාදනය කරයි. විකල්ප බලශක්ති මූලාශ්‍රයක් සපයා දීමට අමතරව, කාර්මික කාර්යයන්හි අමු ද්‍රව්‍යයක් වශයෙන්ද ස්වභාවික වායු භාවිතා කළ හැක. පුළුල් පරාසයක විහිදෙන්නාවූ කාර්මික හා පාරිභෝගික නිෂ්පාදන ගණනාවක් නිෂ්පාදනයෙහි ලා මූලික සාරයන් සකසන්නාවූ යූරියා පොහොර, මෙතනෝල්, එතනෝල් හා ෆෝමල්ඩිහයිඩ් බදු රසායනික නිෂ්පාදන නිපදවීම සඳහා අවශ්‍ය මූලික යෙදවුම් කාරකයක් වශයෙන් එය පුළුල්ව යොදා ගැනේ. එබැවින්, විකල්ප බලශක්ති මූලාශ්‍රයක් වශයෙන් හා කාර්මික යෙදවුමක් වශයෙන් ස්වභාවික වායු තිරසර භාවිතය මගින් ජාතික ආර්ථිකයට දිගු කාලීන ප්‍රතිලාභ සැලසෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළ හැක.

1.1. පසුබිම

ශ්‍රී ලංකා රජය (GOSL) විසින් 1960 ගණන් තරම් ඈත යුගයේදී තෙල් හා ගැස් සඳහා වූ ගවේෂණ ආරම්භ කරන ලදී. ළං දත්ත පිළිබඳ මෑත කාලීන අධ්‍යයනයන් හා ප්‍රාදේශීය අධ්‍යයනයන් මගින් පෙන්වා දෙන ලද්දේ දිවයින වටා පිහිටි අක්වෙරළ අවසාධිත ද්‍රෝණි වූ මන්නාරම්, කාවරි හා ලංකා ද්වරෝණි අතරින් මන්නාරම් ද්‍රෝණිය තුළ සැලකිය යුතු ස්වභාවික වායු නිධි සහිත සක්‍රීය බනිජතෙල් පද්ධතියක් පවත්නා බවයි. පළමු ස්වභාවික වායු පිළිබඳ සොයාගැනීම 2011 වර්ෂයේදී වයඹ දිග වෙරළ තීරයට ඔබ්බෙන් මන්නාරම් ද්‍රෝණිය තුළදී සිදු කෙරිණි. මේ දක්වා, ගවේෂණාත්මක කැණීම් මගින් සිදුකරන ලද සොයාගැනීම් දෙකක් මගින්, එකම බිම් කට්ටිය තුළින් ස්වභාවික වායු සහ අඩි ට්‍රිලියනකට අධික සංචිතයක් හා සංසනිත බැරල් මිලියන 10ක ප්‍රමාණයක් පවත්නා බවට ඇස්තමේන්තුගත කර ඇත. මෙම සොයාගැනීම් මගින් මන්නාරම් ද්‍රෝණියේ වෙරළබද මෙන්ම අක්වෙරළ කලාපයන්හිදී තවදුරටත් ගවේෂණ කටයුතු සිදුකිරීමේ පෙළඹවීමක් සිදුකර ඇත.

ගවේෂණ මගින් ලැබෙන්නාවූ ධනාත්මක ප්‍රතිඵල මගින් ශ්‍රී ලංකාවට ෆොසිල ඉන්ධන මත රඳා පැවැත්මේ අවශ්‍යතාවය අවම කරමින් දීර්ඝ කාලීනව ස්වභාවික වායු අපනයනකරුවෙකු බවට පත්වීමේ අවකාශ පවා ඇතිකරනු ඇත. ප්‍රධාන ජාත්‍යන්තර ධීවර මාර්ගයන් ආසන්නයේ පවත්නා උපාය මාර්ගික පිහිටීම මගින් ස්වභාවික වායු ඉන්ධන බෙදාහැරීමේ ස්ථානයක් වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වීමේ සුපැහැදිලි වාසියක් ශ්‍රී ලංකාව වෙත ලබාදෙනු ලබයි. එබැවින්, බුද්ධිමත් ලෙස කළමනාකරණය කළහොත්, ඉන්ධන ආනයනයන් අවම කරමින් විදේශ විනිමය උපයා ගැනීමෙහි ලා වූ දිගු කාලීන අපේක්ෂාවක්ද ස්වභාවික වායු මගින් සම්පාදනය කරනු ලබයි. කෙසේ වුවද, දේශීය ස්වභාවික වායු සම්පත් වාණිජ වටිනාකමකින් යුත් බලශක්ති සම්පාදන මූලාශ්‍රයක් බවට වර්ධනය කිරීම යථාර්ථයක් බවට පත්වීමට වසර කිහිපයක් ගතවිය හැක. එබැවින්, අවම වශයෙන් කෙටි කාලීන ආරම්භයක් ලබාගැනීම සඳහා හෝ අප රටට ආනයනික ස්වභාවික ද්‍රව වායු මත රඳා පැවැත්මට සිදුවනු ඇත.

බනිජ තෙල් හා ගල් අඟුරු බදු වෙනත් ෆොසිල ඉන්ධන ආකෘතීන් සමගින් සන්සන්දනය කරන කල ස්වභාවික වායු යනු සාපේක්ෂව වඩාත් පිරිසිදු බලශක්ති මූලාශ්‍රයක් වේ. ස්වභාවික වායු හෙවත් ගැස් වඩාත් පවිත්‍ර දහනයක් සහිත වන අතර, බනිජ තෙල් දහනයේදී වඩා 25% ක් පමණ අඩු අගයකින් යුත්

හා ගල් අඟුරු දහනයේදීට වඩා 40% කින් අඩු මට්ටමේ කාබන්ඩයොක්සයිඩ් ප්‍රමාණයක් බලශක්ති ඒකකයක් ජනනය කිරීමේදී මුදා හරී. එබැවින්, බලශක්ති ආරක්ෂාව ඉහළ නංවනවාට අමතරව, ස්වභාවික වායු බලශක්ති භාවිතය ආශ්‍රිත පාරිසරික ගැටළු අවම කිරීමටද උපකාරී විය හැක. කාලගුණික විපර්යාස පිළිබඳ පැරිස් ගිවිසුමේ ජාතික වශයෙන් තීරණය කරගත් දායකත්වයන් හා අනුගතව, දෙන ලද කාල රාමුවක් තුළ නිශ්චිත ප්‍රමාණයන්ගෙන් කාබන් විමෝචනයන් අවම කිරීමට වූ සිය කැපවීම ශ්‍රී ලංකාව විසින් 2016 වසරේදී ස්වේච්ඡාවෙන්ම ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. ස්වභාවික වායු කරා විතැන් වීම මගින් කාලගුණික විපර්යාස සමනය කිරීම උදෙසා වූ ජාතික කැපවීම සාක්ෂාත් කරගනු පිණිස උපකාරී වෙමින් කාබන් විමෝචනයන් අවම කිරීමේ ඵලදායී මහක් සම්පාදනය කරනු ලබයි. තවද, ස්වභාවික වායු කරා විතැන් වීම හේතුකොට සල්ෆර් ඔක්සයිඩ් හා අංශු උත්පාදනය ශුන්‍ය මට්ටමේ පැවතීම හා නයිට්‍රජන් ඔක්සයිඩ් හා කාබන් මොනොක්සයිඩ් උත්පාදනය අවම වීම මගින් වායු දූෂණය ආශ්‍රිත සෞඛ්‍ය අවදානම් ද අවම කිරීමට දායකත්වයක් ලැබෙනු ඇත.

සුභවාදී අපේක්ෂාවන් පැවතියදී වුවද, මේදක්වා ශ්‍රී ලංකාවට කිසිදු ආර්ථික ක්ෂේත්‍රයක ස්වභාවික වායු සම්බන්ධ අත්දැකීම් නොමැත. ආසන්නතම අත්දැකීම් නම් ද්‍රව බනිජ වායු (LPG) ගෘහස්ථ හා කාර්මික අංශවල භාවිතයයි. ද්‍රව බනිජ වායු (LPG) මත දිවෙන වාහන සාපේක්ෂව ඉතාම සුළු කොටසක් රට තුළ ඇත. LPG ප්‍රධාන වශයෙන්ම ආනයනය කෙරෙන අතර, සුළු ප්‍රමාණයක් පමණක් අතුරු නිෂ්පාදනයක් වශයෙන් සපුගස්කන්දේ පිහිටි දේශීය පිරිපහදු මධ්‍යස්ථානයෙන් ලබාගනු ලබයි. මීට අමතරව, ප්‍රවාහනය සඳහා ද්‍රාව්‍ය ඉන්ධන (එනම්, පෙට්‍රල් හා වාහන ඩීසල්), කර්මාන්ත සඳහා උදුන් තෙල් හා ගෘහස්ථ පරිභෝජනය සඳහා භූමිතෙල් සැපයුම යන අංශ පමණක් ප්‍රධාන වශයෙන් ඉලක්ක කරගත් බොරතෙල් පිරිපහදු කර්මාන්තයක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ පවතී. බනිජතෙල් ඉන්ධන සැපයුම් දේශීයව ආනයනික බොරතෙල් පිරිපහදු කිරීම හා පිරිපහදු කළ නිෂ්පාදන සෘජුවම ආනයනය මත පදනම් වේ. දේශීය පිරිපහදු මධ්‍යස්ථානය සීමාකාරී සාධක ගණනාවකට මුහුණ පා ඇති බැවින්, ද්‍රාව්‍ය ඉන්ධන විෂයයෙහි ප්‍රධාන මූලාශ්‍රය බවටද ආනයනයන් පත්වී ඇත.

ස්ථාපිත බොරතෙල් පිරිපහදු හා ද්‍රව වායු (LPG) කර්මාන්තයන්හි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, මේවන විටද ශ්‍රී ලංකාවට බනිජතෙල් සම්බන්ධ නෛතික හා ආයතනික රාමුවක් පවතී. වර්තමානයේදී, පහත පරිදි ශ්‍රී ලංකාවේ බනිජතෙල් අංශය පාලනය කරනු ලබන ව්‍යවස්ථාවන් සතරක් වේ:

- (1963දී හා 1965දී සංශෝධන) 1961 අංක 28 දරන ලංකා බනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථා පනත
- ශ්‍රී ලංකාව තුළ බනිජතෙල් ගවේෂණය හා සොයා ගැනීම සඳහා විධිවිධාන සලසනු පිණිස වූ 2003 අංක 26 දරන බනිජතෙල් සම්පත් පනත
- බනිජතෙල් නිෂ්පාදන ආනයනය, අපනයනය, අලෙවිය, සැපයුම හා බෙදා හැරීම සම්බන්ධ විකල්ප කාර්ය පරිපාටියක් සඳහා විධිවිධාන සලසනු පිණිස වූ 2002 අංක 33 දරන බනිජතෙල් නිෂ්පාදන (විශේෂ විධිවිධාන) පනත
- උපයෝගීතා කර්මාන්ත ආශ්‍රිත බලපත්කරණ, නියාමන හා විමර්ශන කාර්යයන් ඉටුකිරීම සඳහා විධිවිධාන සලසනු පිණිස වූ 2002 අංක 35 දරන ශ්‍රී ලංකා මහජන උපයෝගීතා කොමිෂන් සභා (PUCSL) පනත.

මෙම ව්‍යවස්ථාවන්හි වගකීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අධිකාරිය රජයේ නියෝජිතයන්ගෙන් ගණනාවක් වෙත පවරා දී ඇත. ඒ අතරින් පහත සඳහන් ප්‍රධාන ආයතන සෘජු ලෙසම බනිජතෙල් සම්බන්ධ කාර්යයන් හා සම්බන්ධ වේ:

- ‘බනිජතෙල් පදනම්ගත නිෂ්පාදන හා ස්වභාවික වායු ආනයනය, පිරිපහදුව, ගබඩාකරණය, බෙදා හැරීම හා අලෙවිය’ යන කාර්යයන් බනිජතෙල් සම්පත් සංවර්ධන විෂයය භාර අමාත්‍යාංශය වෙත පැවරේ
- පෙට්‍රල්, භූමිතෙල්, ඩීසල් තෙල්, ගුවන්යානා ඉන්ධන හා උදුන් තෙල් ඇතුළත් නිෂ්පාදන පෙළක් ආශ්‍රිත බනිජතෙල් ආනයනය, අපනයනය, අලෙවිය, සැපයුම හෝ බෙදා හැරීම සම්බන්ධ තනි අයිතිය සහිතව, බනිජතෙල් ගවේෂණය, ප්‍රයෝජනය සඳහා යොදා ගැනීම, නිෂ්පාදනය හා

පිරිපහදුව යන ක්ෂේත්‍රද ආවරණය කෙරෙන පරිදි බනිපතෙල් ආනයනකරුවෙකු, අපනයනකරුවෙකු, අලෙවිකරුවෙකු, සැපයුම්කරුවෙකු හෝ බෙදාහරින්නෙකු වශයෙන් කටයුතු කිරීමේ වරපත්‍රය සහිතව ස්ථාපනය කරන ලද රාජ්‍ය හිමිකාරිත්වය සහිත ව්‍යාපාරය වන ලංකා බනිපතෙල් නීතිගත සංස්ථාව (CPC)

- බනිපතෙල් කර්මාන්තය තුළ කටයුතු කරන උපයෝගීතා ආයතන ඇතුළත් උපයෝගීතා ආයතන නියාමනය කිරීම සඳහා ස්ථාපනය කරන ලද ශ්‍රී ලංකා මහජන උපයෝගීතා කොමිෂන් සභාව (PUCSL)
- බනිපතෙල් ගවේෂණ හා නිෂ්පාදන අංශයේ නියාමන ආයතනය වශයෙන් කටයුතු කරනු පිණිස ස්ථාපනය කරන ලද බනිපතෙල් සම්පත් සංවර්ධන ලේකම් කාර්යාලය.

මෙයට අමතරව, අනුමැතීන් ලබාදීම, මූල්‍ය සම්පාදනය, සහතිකකරණය හා මෙහෙයුම් නිරීක්ෂණය ආදී වශයෙන් බනිප තෙල් විෂයයට වක්‍ර දායකත්වයක් ලබාදෙන ආයතන කිහිපයක්ද වේ. ඒ අතරට, මධ්‍යම රජයේ නියෝජිතායතන (අදාළ අමාත්‍යාංශ හා මහජන උපයෝගීතා ආයතනද ඇතුළත් රේඛීය නියෝජිතායතන), පළාත් පාලන අධිකාරීන්, මූල්‍ය නියෝජිතායතන, පුද්ගලික අංශයේ සමාගම්, අධ්‍යයන හා පර්යේෂණ ආයතන, මාධ්‍ය හා සිවිල් සමාජ හා ප්‍රජා සංවිධාන ඇතුළත් වේ. ප්‍රධාන මධ්‍ය රාජ්‍ය ආයතන අතරට : මහ බැංකුව, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය (CEA), සාමුද්‍රික පරිසර ආරක්ෂණ අධිකාරිය (MEPA), ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය (SLPA), වෙරළ සංරක්ෂණ හා වෙරළ සම්පත් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව (CCCRMD), මෝටර් ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුව, කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය හා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය (SLSI) ඇතුළත් වේ.

1.2. අවශ්‍යතාවය

බලශක්ති, කාර්මික, ප්‍රවාහන, ගෘහ හා වාණිජ අංශයන්හි බලශක්ති මූලාශ්‍රයක් වශයෙන්ද, කර්මාන්තමය අවශ්‍යතාවන් සඳහා අවශ්‍ය මූලද්‍රව්‍යයක් වශයෙන්ද ස්වභාවික වායු භාවිත කිරීමෙන් ශ්‍රී ලංකාවට සැලකිය යුතු ආර්ථික, සමාජයීය හා පාරිසරික ප්‍රතිලාභ අත්කරගත හැකි බව පෙන්වා දීමට සැලකිය යුතු තරම් සාක්ෂි පවතී. කෙසේ වුවද, දේශීය ස්වභාවික වායු සම්පත් සංවර්ධනය හෝ ද්‍රව ස්වභාවික වායු (LNG) ආනයනයන් භාවිතය සම්බන්ධයෙන් හෝ පැන නගින ගැටළු නිරාකරණයෙහිලා ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් නොමැති වීම මගින් මෙම විකල්පය ඵලදායී ලෙස උපයෝගී කරගැනීම සීමා කොට ඇත. එල්.පී.පී. ඇතුළත් බනිප තෙල් භාවිතය විෂයයෙහි පිළියම් යෙදීමෙහි ලා නෛතික, නියාමන හා ආයතනික විධික්‍රමයන් ශ්‍රී ලංකාව විසින් ගොඩනගා ඇති නමුදු, ඒ විසින් තෘප්තිමත් විය හැකි ආකාරයෙන් පුළුල් පරාසයක විහිදි ආර්ථික අංශයන්හි ස්වභාවික වායු වාණිජමය අවශ්‍යතා සඳහා භාවිතය හා සම්බන්ධව පැන නැගිය හැකි නිශ්චිත ගැටළු නිරාකරණය කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළ නොහැක.

ශ්‍රී ලංකාව තුළට වාණිජමය වශයෙන් පවත්වාගෙන යා හැකි ස්වභාවික වායු කර්මාන්තයක් හඳුන්වාදීමේ කාර්යය තුළ තෙල් ගවේෂණය හා නිෂ්පාදනය පදනම් කරගත් සම්පත් උකහා ගැනීමේ කාර්යයන්හි සිට බොරතෙල් පිරිපහදු නිෂ්පාදන මෙහෙයුම් දක්වා පුළුල් පරාසයක විහිදෙන ආර්ථික ගනුදෙනු පෙළක් ආවරණය කරන්නාවූ මෙහෙයුම් ගණනාවක් දක්වා අගය දාම සංවර්ධනයක් අන්තර්ගත වේ. මෙකී සමස්ත කාර්යය තුළට මනාසේ ප්‍රකාශිත ජාතික ප්‍රතිපත්තියකින් ලැබෙන්නාවූ මාර්ගෝපදේශය හා අධීක්ෂණය අවශ්‍ය කෙරේ. ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් මෑත කාලීනව සොයාගත් ගැස් සම්පත් සංවර්ධනය කිරීමට ගන්නා ලද ප්‍රයත්නයන්ගෙන් හා විදුලිබලය උත්පාදනය පිණිස ද්‍රව ස්වභාවික වායු ආනයනය සඳහා ගන්නා ලද තීරණයෙන් පසුව, ස්වභාවික වායු ආර්ථිකමය වශයෙන් ප්‍රතිලාභී අයුරින් භාවිත කිරීමේදී පැන නගින ගැටළු නිරාකරණය කරනු පිණිස ප්‍රතිපත්ති, නීතිමය, නියාමන හා ආයතනික රාමුවක් බලගැන්වීමේ වැදගත්කම බොහෝ පාර්ශවයන් විසින් අවධාරණය කොට ඇත. මෙම අවශ්‍යතාවය හඳුනාගනිමින්, මහාමාර්ග, මාර්ග සංවර්ධන හා බනිපතෙල් සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය (මෙහි මින්පසු ‘අමාත්‍යාංශය’ වශයෙන් හැඳින්වෙනු ඇත්තාවූ පෙරදී බනිපතෙල් සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය) විසින් ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් ගොඩනැගීමේ කාලීන මූලාරම්භය ගන්නා ලදී. නිශ්චිත වශයෙන් ස්වභාවික වායු හා ස්වභාවික ද්‍රව වායු ආවරණය කිරීම සඳහා සිය විෂය පථය පුළුල් කිරීමේ අරමුණින් අමාත්‍යාංශය විසින් 1961 අංක 28 දරන බනිපතෙල් නීතිගත

සංස්ථා පනතට හා 2002 අංක 33 දරන බනිපතෙල් නිෂ්පාදන (විශේෂ විධිවිධාන) පනතට සංශෝධන යෝජනා කොට ඇත.

1.3. අරමුණ හා සන්දර්භය

ස්වභාවික වායු ශ්‍රී ලංකාවේ නව බලශක්ති මූලාශ්‍රයක් වශයෙන් හා කාර්මික යෙදවුමක් වශයෙන් හඳුන්වාදීම හේතුකොට ඉස්මතුවනු ඇතැයි අපේක්ෂිත ආර්ථික, තාක්ෂණික, පාරිසරික, ආරක්ෂක හා සමාජමය ගැටළු ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ අදහසින් ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සකස් කොට ඇත. එබැවින්, එය වූකලී අපේක්ෂා සහගත හා ඉදිරි දැක්මක් සහිත වුවකි. එමගින් ස්වභාවික වායු කර්මාන්තය තිරසර සංවර්ධනය කරවනු පුළුල් ජාතික න්‍යාය පත්‍රය තුළ ස්ථානගත කරනු ලබයි. එබැවින්, ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ දැක්ම, අභිමතාර්ථ හා අරමුණු සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති, බලශක්ති ප්‍රතිපත්තිය බඳු අදාළ ආංශික ජර්නිපත්ති මෙන්ම තිරසර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ කරවනු ජාතික මට්ටමේ බැඳීම් හා කාලගුණික විපර්යාස පිළිබඳ පැරිස් ගිවිසුමේ ජාතික වශයෙන් තීරණය කරන ලද බැඳීම්ද හා අනුගතව හඳුනාගෙන ඇත. බලශක්ති ආරක්ෂාව සහතික කරමින්, ජාතික ආර්ථිකයට දායකත්වය ලබාදෙමින් හා පරිසරය ආරක්ෂා කරමින් ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය විසින් එම ප්‍රතිපත්ති, ක්‍රමෝපායන් හා බැඳීම්ද පරිපූරණය කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

මෙම අරමුණ සාක්ෂාත් කරගනු පිණිස 2017 වසරේ ආරම්භයේ සිට ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සැකසීම සඳහා අවශ්‍ය තොරතුරු රැස්කර ගැනීම සඳහා අමාත්‍යාංශය විසින් අදාළ පාර්ශවයන්ගේ අදහස් විමසමින් විෂය ප්‍රවීණයන්ගේ සේවාවන්ද ලබාගන්නා ලදී. මෙම අදහස් විමසීම් තුළ දේශීය ස්වභාවික වායු සම්පත් වාණිජමය වශයෙන් භාවිත කිරීම, ස්වභාවික ද්‍රව වායු කළාපීය වෙළඳපලයන් වෙතින් ආනයනය, ආයතනික හා නෛතික රාමුව, දේශීය කුසලතා, ධාරිතා සංවර්ධනය, විදේශායෝජන ආකර්ශණය, යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය, දේශීය හා අපනයන වෙළඳපල සංවර්ධනය, ආදායම් කළමනාකරණය, සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂණ ගැටළු හා පාරිසරික ගැටළු කළමනාකරණය බඳු ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර ආවරණය කරන ලද අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අදාළ පාර්ශවයන් වෙතින් ලද අදහස් ඇතුළත් කිරීමෙන් අනතුරුව ප්‍රතිපත්ති ලේඛන කෙටුම්පතක් සකස් කොට 2018 වසරේ මැද භාගයේදී අමාත්‍යාංශය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. අදාළ පාර්ශවයන් වෙතින් ලබාගන්නා අදහස් හා වෙනත් අදාළ ප්‍රතිපත්තිද සමගින් ප්‍රතිපත්ති ලේඛන කෙටුම්පත සමාලෝචනය කොට, රටේ පුළුල් ජාතික ප්‍රතිපත්තිමය අභිලාශයන් හා අනුගතවන පරිදි ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සකසා අවසන් කරන ලෙස අමාත්‍යාංශය විසින් ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යයන ආයතනය වෙත නියම කරන ලදී. අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය පිණිස ඉදිරිපත් කිරීමට පෙර එසේ ගොඩනගන ලද ජාතික ප්‍රතිපත්ති කෙටුම්පත නැවතද අදහස් විමසීම් හා අදාළ පාර්ශවයන් විසින් කරනු ලබන වලංගුකරණ වට ගණනාවකට යටත් කරන ලදී.

1.4. තාර්කික පදනම

ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය පිහිටුවීමේ තාර්කික පදනම වනුයේ ආර්ථිකමය වශයෙන් ඉදිරියට ගෙනයා හැකි, පාරිසරිකව තිරසර හා සමාජයීය වශයෙන් වගකීමට බැඳී සිටින ස්වභාවික වායු කර්මාන්තයක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ස්ථාපනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීමයි. මෙම අරමුණ ඉටුකරගනු පිණිස, මෙම ප්‍රතිපත්තිය තුළ රජයේ, පුද්ගලික අංශයේ, සිවිල් සමාජයේ හා ජනතාවගේ කාර්යභාරයන් අගය කරනු ලබයි. දේශීය සම්පතක් වන ස්වභාවික වායු වල සම්පත් භාරකරු වශයෙන් රජය රටේ වර්තමාන හා අනාගත පරපුරට උපරිම ප්‍රතිලාභ අත්වනු පිණිස සම්පත් තිරසර ලෙස සංවර්ධනය කොට පරිහරණය කිරීමේ සම්පූර්ණ වගකීම දරන්නා වෙයි. ශ්‍රී ලංකාවේ පිළිවෙලින් පැමිණි රජයන් විසින් ආර්ථික වර්ධනයේ එන්ජිම හෙවත් ධාවක බලවේගය ලෙස පුද්ගලික අංශය හඳුනාගෙන ඇත. පුද්ගලික අංශය විසින් මෙහෙයවනු ලබන ආර්ථිකමය ප්‍රතිලාභ සහිත සාර්ථක ස්වභාවික වායු ව්‍යාපාරයන් පිළිබඳ ලෝක හා කළාපීය මට්ටමේ උදාහරණ ඇත. කෙසේ වුවද, සැලකිය යුතු මට්ටමේ

ආයෝජන හා දියුණු තාක්ෂණික සංවර්ධනයන් මත පදනම් වන්නාවූ ස්වභාවික වායු කර්මාන්තය තරගකාරීත්වය සීමා කිරීමේ හැකියාව සහිත වූ, වෙළඳපල බලය අත්පත් කරගැනීම පිණිස පෙළැඹුණු විශාල සංස්ථාමය ව්‍යුහයන් ගොඩනැගීමේ විභවයක් සහිත වූවකි. මනා තරගකාරීත්වය පාරිභෝගික සුභසාධනය හා වෙළඳපල ආර්ථිකයන්හි වර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය පදනම වේ. එබැවින්, බහුවිධ පුද්ගලික අංශ ක්‍රියාකරුවන් අතර මනා තරගකාරීත්වයක් සඳහා අවශ්‍ය සම බිමක් සකසනු ලබන බවට වගබලා ගනිමින්, නියාමන ආයතනය ලෙස රජය විසින් තීරණාත්මක කාර්යභාරයක් ඉටුකළ යුතු වේ. දේශීය සම්පත් භාරකරු වශයෙන් හා දේශීය වෙළඳපල ක්‍රමයේ නියාමකවරයා වශයෙන් වූ කාර්යභාරයන් ඉටු කිරීමට අමතරව, රජය විසින් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය අධීක්ෂණය, ආයෝජන සඳහා පහසුකම් සැලසීම, කර්මාන්තමය යහ පරිවයන් ප්‍රවර්ධනය, පරිසරය සුරැකීම, ජනතා සෞඛ්‍ය අවදානම් අවම කිරීම, කර්මාන්තමය මෙවලම් නිවැරදිව භාවිත නොකිරීමෙන් සිදුවන හදිසි අනතුරු වැළැක්වීම, ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් සම්මතයන්, නීති මාලාවන් හා ප්‍රමිතීන් භාවිත කිරීම, වෙනත් ක්‍රියාකරුවන්ගේ හැසිරීම නීතිපතා නිරීක්ෂණය කිරීම, හා අවසන් ප්‍රතිලාභීන් වශයෙන් පාරිභෝගික හිමිකම් සුරැකීම බඳු ක්ෂේත්‍රයට අදාළ සෙසු බහුවිධ කාර්යභාරයන් ඉටුකිරීමද අපේක්ෂා කෙරේ. රජය හා පුද්ගලික අංශය ඇතුළත් සෙසු අදාළ පාර්ශවයන් විසින් ඉටුකරනු ලබන බහුවිධ කාර්යභාරයන් ඉටුකරනු පිණිස පාරදායක, වගවීමෙන් යුත් හා සියල්ලන් අන්තර්ගත පාලන ක්‍රියාවලියක් ස්ථාපනය කිරීමට ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය මගින් ඉලක්කගත කෙරේ. අපයෝජන, අවකල්පය හා දූෂණයන්ගෙන් සහ තරගකාරීත්වයට ප්‍රතිවිරෝධී වර්ධනයන්ගෙන් තොරව පවත්වාගෙන යාහැකි ක්‍රමයක් පිහිටුවා නඩත්තු කළ හැකිවනු පිණිස සිවිල් සමාජය, මාධ්‍යය හා පොදු ජනතාව විසින් වැදගත් කාර්යභාරයන් ගණනාවක් ඉටුකළ යුතුව පවතී.

2. දැක්ම, අභිමතාර්ථ හා අරමුණු

ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ දැක්ම, අභිමතාර්ථ හා අරමුණු මෙම වගන්තිය තුළ ඉදිරිපත් කෙරේ. මෙයට දැක්ම පිළිබඳ පුළුල් ප්‍රකාශනයක් හා ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති අභිමතාර්ථ හා අරමුණු ගණනාවක්ද ඇතුළත් වේ.

2.1. දැක්ම

ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ දැක්ම වනුයේ ශ්‍රී ලංකාවේ පුළුල් පරාසයක විහිදි ආර්ථික අංශයන් ගණනාවක් වෙත නව බලශක්ති මූලාශ්‍රයක් හා කාර්මික අමුද්‍රව්‍යයක් වශයෙන් ස්වභාවික වායු හඳුන්වාදීම මගින් ධනාත්මක හා දිගු කාලීන ආර්ථික, සමාජයීය හා පාරිසරික ප්‍රතිලාභ සාක්ෂාත් කරගැනීමයි.

2.2. අභිමතාර්ථ

ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය මගින් පහත සඳහන් අභිමතාර්ථ සාධනය අපේක්ෂා කෙරේ:

- ස්වභාවික වායු භාවිතයේ ප්‍රමාණය 2030 වනවිට අවම වශයෙන් සමස්ත ෆොසිල ඉන්ධන පරිභෝජන ප්‍රමාණයෙන් 1/3ක් වීම.
- 2030 වනවිට ප්‍රමාණාත්මකව අවම වශයෙන් වර්තමාන මට්ටමෙන් අඩක් බවට ආනයනික ෆොසිල ඉන්ධන මත රඳා පැවැත්ම අඩුවීම.
- සමස්ත බලශක්ති සංයුතියෙන් 30%ක අවමයක් පවත්වාගනිමින් සියළු අංශ තුළට ස්වභාවික වායු ක්‍රමානුකූලව කා වැද්දීම.
- දේශීය වායු සම්පත් අපනයනය හා සැපයුම මගින් ස්ථාපිත විදේශ විනිමය ඉපැයුම් සඳහා වූ ලාභදායක මාර්ගයක්
- ශ්‍රී ලංකාව විසින් දේශගුණික විපර්යාස පිළිබඳ පැරිස් ගිවිසුම වෙත ලබාදෙන ලද ජාතික වශයෙන් තීරණය කරන ලද බැඳීම් විසින් පනවන ලද ඉලක්ක සපුරාගත හැකිවනු පිණිස හරිතාගාර වායු විමෝචනය අවම කිරීම

- මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් නිශ්චය කරන ලද හාත්පස පැතිරුණු වාතයේ ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳ ප්‍රමිතීන් සාක්ෂාත් කරගත හැකිවනු පිණිස දේශීය වායු දූෂණයට දායක වන්නාවූ වෙනත් හානිකර වායුවල මට්ටම අවම කිරීම
- 2020 වනවිට නිෂ්පාදකයන්, සැපයුම්කරුවන් හා පාරිභෝගිකයන් වෙතින් ස්වභාවික වායු පිළිබඳව ඵලදායී වර්යාත්මක ප්‍රතිචාරයන් ලබාගැනීම සඳහා වූ ශක්තිමත් නෛතික, නියාමන හා ආයතනික වැඩපිළිවෙල සහිත රාමුවක්
- ස්වභාවික වායු මත ස්ථාවරව හා ශක්තිමත් ලෙස කෙරෙන විදේශීය හා දේශීය ආයෝජනයන් මගින් ගොඩනැගෙන උසස් දේශීය අගය අන්තර්ගතයන් සමගින් කුසලතා පූර්ණ සේවා නියුක්ති හා ව්‍යාපාරික අවස්ථා විෂයයෙහි ප්‍රගතිශීලී වර්ධනයක්

2.3. අරමුණු

ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ සම්පන්න අරමුණ වනුයේ කෙටි කාලීනව හා දිගු කාලීනවද ශ්‍රී ලංකාව වෙත ප්‍රශස්ත හා සමසේ විහිදී යන්නාවූ ප්‍රතිලාභ ලැබෙන බවට සහතික කරන්නාවූ ස්වභාවික වායු අගය දාමයක් තිරසර ලෙස ගොඩනැගීම සඳහා අවශ්‍ය මහ පෙත්වීම හා උපදෙස් ලබාදීමයි. මෙම ඉලක්කය පහත සඳහන් නිශ්චිත අරමුණු ඉටුකර ගැනීම තුළ සාක්ෂාත් කරගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

- දේශීයව නිෂ්පාදනය කිරීම හා ද්‍රවමය ස්වභාවික වායු ආනයනය මගින් ප්‍රධාන ආර්ථික අංශ සඳහා අකණ්ඩ ස්වභාවික වායු සැපයුමක් ලැබෙන බවට වගබලා ගැනීම
- බලශක්ති සම්මිශ්‍රණය තුළ පූර්ණ හෝ පාර්ශ්වීය වශයෙන් විමෝචන ක්‍රියා සහිත ද්‍රව ඉන්ධන හා ගල් අඟුරු ආදේශනය කරමින් ප්‍රවාහන, කර්මාන්ත, වාණිජ හා නේවාසික අංශ තුළට ප්‍රගතිශීලී කාචැදීමක් සහිතව විදුලිබල අංශයෙන් ඇරඹී, අපේක්ෂිත අංශයන් තුළ ස්වභාවික වායු භාවිතය දිරිමත් කිරීම හා ප්‍රවර්ධනය
- සුදුසු දිරිගැන්වීමේ යෝජනාක්‍රම මගින් දේශීය සම්පත්වලින් වාණිජමය ස්වභාවික වායු නිෂ්පාදන කටයුතු සිදුකිරීම සඳහා අපේක්ෂිත ආයෝජකයන් විසින් සිදුකරන ආයෝජන ප්‍රවර්ධනය හා ඒවා සඳහා පහසුකම් සැලසීම
- දේශීය නිෂ්පාදන හා ආනයනයන් මගින් දේශීය වෙළඳපල, ඉන්ධන සැපයුම් හා අපනයන වෙළඳපලයන් වෙත ස්වභාවික වායු සැපයුම නහා සිටුවීම සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් හා ප්‍රවර්ධන පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම
- රට තුළට වඩාත් තරගකාරී මිල ගණන් යටතේ ස්වභාවික ද්‍රව වායු අත්පත් කරගැනීමේ හැකියාව ලබාදෙමින් ස්වභාවික ද්‍රව වායු ප්‍රසම්පාදනය සඳහා පාරදායක ක්‍රියා පරිපාටියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- ස්ථිර ආයෝජනයන් සිදුකිරීම සඳහා සැපයුම්කරුවන් දිරිගන්වන සුළු ආකර්ශනීය ප්‍රතිලාභ සහතික කරන අතරම දැරිය හැකි මිල ගණන්වලට ස්වභාවික වායු ලබාගැනීමේ හැකියාව පාරිභෝගිකයන් වෙත සලසන්නාවූ මිල යාන්ත්‍රණයක් ගොඩනැංවීම.
- පරිසරයට අවම හානියක් සිදු කෙරෙන පරිදි රටතුළ දේශීයව නිෂ්පාදිත හා ආනයනික ස්වභාවික වායු ගවේෂණය, නිෂ්පාදනය, පිරිපහදුව, ආනයනය, ගබඩාකරණය, ප්‍රති වායුකරණය, සම්ප්‍රේෂණය, බෙදා හැරීම හා පරිභෝජනයට අදාළ සියළු මෙහෙයුම් සඳහා අවශ්‍ය පාරිසරික ආරක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- ස්වභාවික වායු කර්මාන්තයේ ගවේෂණ හා නිෂ්පාදන මෙන්ම පිරිපහදු ඇ වශයෙන් වූ මුළු, මැද හා අග අදියරයන් සිදු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය අනුමැතිය ලබාදීම, බලපත් ලබාදීම හා අවසර ලබාදීමද ඇතුළත්ව ස්වභාවික වායු ගවේෂණය, උපයෝජනය, පිරිපහදුව, පිරිසැකසුම, ආනයනය, ප්‍රති වායුකරණය, ගබඩාකරණය, අපනයනය, ඉන්ධන සැපයුම, සම්ප්‍රේෂණය, බෙදා හැරීම හා පරිභෝජනයද ඇතුළත් සියලු මෙහෙයුම් යහපත්ව සිදු කෙරෙන බවට සහතික වන්නාවූ ශක්තිමත් ප්‍රතිපත්තිය, නෛතික හා නියාමන රාමුවක් සකසා ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- ජනතාව හා සේවකයන් හට සිදුවන අපහසුතාවයන් හා සෞඛ්‍ය අවදානම් අවම වන පරිදි අදාළ කාර්යයන් සිදු කෙරෙන අයුරින් දේශීයව නිෂ්පාදිත හා ආනයනික ස්වභාවික වායු වර්ග අපනයනය, පිරිපහදුව, ආනයනය, ගබඩාකරණය, ප්‍රති වායුකරණය, සම්ප්‍රේෂණය, බෙදාහැරීම

හා පරිභෝජනය ඇතුළත් සියළු මෙහෙයුම් සඳහා ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් ආරක්ෂක ප්‍රමිතීන්, වර්ගීකරණය පද්ධතීන් හා යහ පරිවෘත්ත ක්‍රියාත්මක කෙරෙන බවට වගබලා ගැනීම.

- ශ්‍රී ලාංකීය වරායන්හි ස්වභාවික ද්‍රව වායු මගින් ක්‍රියාත්මකවන මුහුදු යාත්‍රා වෙත ඉන්ධන සැපයුම් පහසුකම් රාජ්‍ය-පුද්ගලික අංශ හවුල්කාරීත්ව ව්‍යාපාර වශයෙන් ස්ථාපිත කිරීම ප්‍රවර්ධනය හා අපනයන වෙළඳපලයන් වෙත ස්වභාවික වායු සැපයීමේ විකල්ප සොයා බැලීම.
- දේශීය විශේෂඥ දැනුම හා තාක්ෂණික නිපුණතාවයන් ගොඩනැංවීමේ පුහුණු වැඩසටහන් ආරම්භ කිරීම හා දේශීය අන්තර්ගතයන්හි වටිනාකම උපරිම කෙරෙන පරිදි ස්වභාවික වායු කර්මාන්තයේ නියැලීමට අපේක්ෂා කරන්නාවූ දේශීය ව්‍යාපාරයන්හි ධාරිතාවය සංවර්ධනය කිරීම ඇ දිරිමත්කරන යෝජනාක්‍රම හඳුන්වාදීම.

3. ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති මූලධර්ම

ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ප්‍රධාන මූලධර්ම පහක් මත ගොඩනඟා ඇත. ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ අභිමතාර්ථ හා අරමුණු සාක්ෂාත් කරගැනීම සඳහා වූ ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාමාර්ග තෝරාගැනීම මෙම මූලධර්මයන්හි මඟ පෙන්වීම යටතේ සිදු කෙරේ.

3.1. බලශක්ති ආරක්ෂාව සහතික කිරීම

භෞතිකව පවත්නා බව හා මිල ගණන්හි උච්චාවචනයන් අවම කරමින් දැරිය හැකි මිල ගණන්වලට නොකඩවා බලශක්තිය සපයා දීම බලශක්ති ආරක්ෂාව යන්නෙන් හැඟෙන අදහසයි. බලශක්ති ආරක්ෂාවේ පුළුල් මානයන් වනුයේ පවත්නා බව, ප්‍රවේශ හැකියාව, දැරිය හැකි බව හා පිළිගත හැකි බවයි. ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය විසින් ආනයනික ලොසිල ඉන්ධන මත යැපීමද අවම කරමින් ප්‍රධාන ආර්ථික අංශ සඳහා වූ විකල්ප බලශක්ති මූලාශ්‍රයක් වශයෙන් ස්වභාවික වායු පරිභරණය හඳුන්වා දෙමින් හා ප්‍රවර්ධනය කරමින් බලශක්ති ආරක්ෂාව පිළිබඳ මාන හතරම නංවාලීමට අපේක්ෂා කරයි.

3.2. පිරිසිදු බලශක්තිය මගින් පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම

ජාතික බලශක්ති සංයුතියේ දායකත්වය ක්‍රමානුකූලව වර්ධනය වෙමින් පවත්නා විමෝචන තීව්‍ර බන්ධනලේ ඉන්ධන හා ගල් අඟුරු සඳහා සාපේක්ෂව වඩාත් පිරිසිදු විකල්පයක් ස්වභාවික වායු මගින් සපයා දෙනු ලබයි. එබැවින්, පාර්ශ්වීය හෝ පූර්ණ බන්ධනලේ ඉන්ධන හා ගල් අඟුරු ආදේශනය මගින් බලශක්ති සංයුතියේ ස්වභාවික වායු ප්‍රතිශතය වර්ධනය කිරීම විමෝචනයන් අවම කිරීම මගින් පරිසරය ආරක්ෂා කිරීමට උපකාරී වනු ඇත. මෙය දේශගුණික විපර්යාසයන්හි බලපෑම සමනය කරමින් වායු දූෂණය ආශ්‍රිත මානව සෞඛ්‍ය අවදානම් හා පාරිසරික පද්ධති හානි අවම කිරීමට උපකාරී වනු ඇත.

3.3. ආරක්ෂාව හා අවදානම් අවමකරණය සහතික කිරීම

ජාතික ආර්ථිකයට හා පරිසරයට අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ ලබාදෙන නමුදු, ස්වභාවික වායු වූකලී එහි වහා ගිනි ඇවිලෙන සුළු ස්වභාවය හේතුවෙන් අතිශයින් ප්‍රවේශම්කාරී ලෙස පරිභරණය කළ යුතු නිෂ්පාදනයකි. නිසි ආරක්ෂක පූර්ව සුදානම්කාරී පියවර නොගතහොත්, ස්වභාවික වායු මෙන්ම ස්වභාවික ද්‍රව වායු භාවිතය මගින්ද මනුෂ්‍ය ජීවිත හානි මෙන්ම දේපළ හානිද ඇති කරන්නාවූ හානිකර සිදුවීම් ඇතිකළ හැක. එබැවින්, ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් ආරක්ෂක ප්‍රමිති, වර්ගීකරණය පද්ධතීන් හා යහ පරිවෘත්ත ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් මහජන ආරක්ෂාව සහතික කරමින් ආපදා අවදානම් අවම කිරීම ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය කරා මඟ පෙන්වන්නාවූ ප්‍රධාන මූලධර්මයක් වේ.

3.4. දේශීය සම්පත් ප්‍රශස්ත භාවිතය

ජාතික ආර්ථික අභිලාෂයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙහි ලා තීරණාත්මක ලෙස දේශීය හා ලෝක වෙළඳපල අවස්ථාවන් විවර කිරීමේ ශක්‍යතාවයක් බන්ධනලේ සතු වේ. මේ දක්වා, විදුලිබල, ප්‍රවාහන, කාර්මික හා

ගෘහස්ථ අංශ වෙතින් බලශක්තිය සඳහා කෙරෙන ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා බනිජතෙල් ආනයනයන් මත රඳා පැවැත්මට සිදුව ඇත. ෆොසිල ඉන්ධන ආනයනයන් සඳහා අප රට විසින් සිය විදේශ විනිමයෙන් සැලකිය යුතු කොටසක් වැය කරමින් සිටී. මන්නාරම් දෝණිය තුළ සොයාගත් ස්වභාවික වායු සම්පත් මගින් ඉන්ධන සැපයුම් මෙන්ම අපනයනයන් හරහා විදේශ විනිමය උපයා ගැනීමේ විභවය අපේක්ෂාවන්ද සහිතව ෆොසිල ඉන්ධන ආනයනයන් මත රඳා පැවැත්ම අවම කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව වෙත අවස්ථාව සලසනු ලබයි. එබැවින්, යෝග්‍ය දේශීය ස්වභාවික වායු කර්මාන්තයක් ස්ථාපනය මගින් ජාතික ආර්ථිකයට ලැබෙන්නාවූ ප්‍රතිලාභ උපරිම කිරීම සඳහා දේශීය සම්පත් ප්‍රශස්ත අයුරින් ප්‍රයෝජනයට ගැනීම ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියට මහ පෙන්වූවා වූ ප්‍රධාන පදනම්ගත මූලධර්මයකි.

3.5. ඵලදායී නියාමන පාලන ක්‍රමයක් යටතේ පුද්ගලික අංශ සහභාගිත්වය ඉහළ නැංවීම

පුද්ගලික අංශය විසින් ස්වභාවික වායු කර්මාන්තයද ඇතුළත් ලෝක බලශක්ති වෙළඳපලෙහි නියමු කාර්ය භාරයක් ඉටු කරනු ලබයි. කර්මාන්තයේ වර්ධනය කෙරෙහි ආයෝජනය කිරීම පිණිස ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිලාභ උත්පාදනය කරන්නාවූ ලාභදායක ලෙස ක්‍රියාත්මක වන්නාවූ පුද්ගලික ස්වභාවික වායු ව්‍යාපාරද ලොව පුරා පවතී. මෙයට ප්‍රතිවිරුද්ධව, ශ්‍රී ලංකාවේ බලශක්ති අංශය විවිධ සීමාකාරී සාධකයන්ට මුහුණ දී සිටින රජයට අයත් ව්‍යාපාරයන්හි ඒකාධිකාරයට යටත්ව ඇත. ශ්‍රී ලංකාවට ස්වභාවික වායු කර්මාන්තය හඳුන්වාදීම මගින් අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් ප්‍රතිලාභ සැලසෙන්නාවූ නියමයන් මත ඵලදායී ආකාරයෙන් පුද්ගලික අංශ දායකත්වය ලබාගැනීමේ අවස්ථාව විවර කරනු ලබයි. පුද්ගලික අංශ සහභාගිත්වය මගින් උපරිම ප්‍රතිලාභ අත්පත් කරගනු පිණිස ඵලදායී නියාමන හා අධීක්ෂණ පාලන ක්‍රමයක් අවශ්‍ය වේ. ජාතික ආර්ථිකය හා මහජනතාව වෙත සැලසෙන්නාවූ ප්‍රතිලාභ ප්‍රශස්ත මට්ටමකට ගෙන ඒම සඳහා මනාසේ සැලසුම් කළ නියාමන පාලන තන්ත්‍රයක් යටතේ පුද්ගලික අංශ සහභාගිත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම මගින් මෙම අවස්ථාව අත්පත් කරගැනීම ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ ඉලක්කයයි.

3.6. අනුවර්තක සංවර්ධනය හා සියල්ලන් අන්තර්ගත ප්‍රතිලාභ සඳහා වෙළඳපල ප්‍රශස්තකරණය

වායු අගය දාමයන් තුළ විවිධ පරදුකරුවන් විසින් භුක්ති විඳිනු ලබන සමස්ත ප්‍රතිලාභ ක්‍රමයන් තීරණය කරන්නාවූ සංකීර්ණ වෙළඳපල ආකෘති අන්තර්ගත වේ. අතිශයින් ඒකාග්‍ර වූ සිරස් ඒකාබද්ධතාවයකින් යුත් ව්‍යුහයන්හි සිට ව්‍යාපාරික ආයතන අතර විවෘත තරගකාරිත්වයක් සහිත නොබැඳුණු සැපයුම් දාමයන් සහිත කර්මාන්ත දක්වා විහිදෙන විවිධාකාර වූ වෙළඳපල ව්‍යුහයන් යටතේ වායු හෙවත් ගෑස් කර්මාන්තයට ක්‍රියාත්මක විය හැකි බව ස්වභාවික වායු වෙළඳපලයන් පිළිබඳ අධ්‍යයනයන් විසින් තහවුරු කොට ඇත. තරගය සඳහා විවෘත වෙළඳපල ව්‍යුහයන් විසින් ඒකාග්‍ර වෙළඳපල ව්‍යුහයන්ට වඩා කාර්යක්ෂම හා සාධාරණ ප්‍රතිඵල උත්පාදනය කළ හැකි බව පොදුවේ නිරීක්ෂණය කෙරී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ බනිජතෙල් පිළිබඳ වර්තමාන වෙළඳපල ව්‍යුහය වැඩි වශයෙන් රජය සතු ව්‍යාපාරයක් විසින් ඒකාධිකාරය දරන ඒකාග්‍ර ව්‍යුහයක් කරා නැඹුරු වී ඇත. රාජ්‍ය අංශ ඒකාධිකාරයන් කරා වූ දැනට පවත්නා නැඹුරුවෙන් වියුක්තව, ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ අනාගත ස්වභාවික වායු කර්මාන්තයේ ව්‍යුහය සම්බන්ධයෙන් සමබර ප්‍රවේශයක් ගනු ඇත. අනුවර්තනීය ප්‍රවේශයක් මගින් වෙනස් වෙමින් පවත්නා දේශීය හා ජාත්‍යන්තර තත්ත්වයන් යටතේ කර්මාන්තයේ සංවර්ධනයේ විවිධ අදියරයන්ට යෝග්‍ය වන්නාවූ ප්‍රශස්ත වෙළඳපල ව්‍යුහයන් සොයා යාම එහි අපේක්ෂාවයි. එසේ කිරීමේදී, ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය විසින් නිරනුමානවම පුද්ගලික අංශයේ සක්‍රීය සහභාගිත්වය සමගින් වෙළඳපල තරගකාරිත්වය නංවාලීමට උත්සාහ දරනු ඇත.

4. ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශන

මෙම කොටස ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රධානාංගය වේ. ස්වභාවික වායු බලශක්තිය කාර්මික අමද්‍රව්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ විකල්ප මූලාශ්‍රයක් වශයෙන් හඳුන්වාදීමත් සමග ඉස්මතුවන ගැටළු නිරාකරණය කරමින් ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ දැක්ම, අභිමතාර්ථ හා අරමුණු සාක්ෂාත්

කරගැනීම සඳහා සකසන ලද ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශන එමගින් ඉදිරිපත් කෙරේ. ස්වභාවික වායු බහුවිධ ආර්ථික අංශයන්හි ප්‍රයෝජනය සඳහා යොදාගත හැක. බහුවිධ අංශයන් තුළට ස්වභාවික වායු හඳුන්වාදීමේදී මනාකොට සැලසුම්ගත ප්‍රතිපත්ති මගින් හරස් ඡේද්‍ය අවශ්‍යතා හා ඒ ඒ අංශවලට සුවිශේෂී ගැටළු ආමන්ත්‍රණය කළ යුතු වේ.

ඒ අනුව, මෙහිලා ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශන පුළුල් අංශ දෙකක් යටතේ ඉදිරිපත් කෙරේ:

- බහුවිධ ආර්ථික අංශයන්හි ස්වභාවික වායු භාවිතයේදී ඉස්මතුවන අවශ්‍යතා ආමන්ත්‍රණය කරන සුළු ප්‍රතිපත්ති, සහ;
- ප්‍රධාන ආර්ථික අංශයන්හි ස්වභාවික වායු පරිහරණයට අදාළව ඉස්මතුවන එම අංශවලට සුවිශේෂී වූ (එනම්, විදුලිබල අංශය, ප්‍රවාහන අංශය, කාර්මික අංශය, ගෘහස්ථ හා වාණිජ අංශ හා ඉන්ධන සැපයුම් අංශය ලෙස එන අංශයන්හි) ගැටළු ආමන්ත්‍රණය කරන සුළු ප්‍රතිපත්ති.

4.1. බහුවිධ ආර්ථික අංශයන්හි ස්වභාවික වායු පරිහරණයේදී ඉස්මතුවන හරස් ඡේද්‍ය අවශ්‍යතා ආමන්ත්‍රණය කරන සුළු ප්‍රතිපත්ති

බහුවිධ අංශයන්හි පවත්නා අන්‍යෝන්‍ය අවශ්‍යතා ආමන්ත්‍රණය කිරීම ස්වභාවික වායු කරා විතැන් වීමෙන් ලාභ ඉපැයීමේ විභවය සහිත ඒ ඒ අංශයන් තුළ ස්වභාවික වායු ප්‍රවර්ධනය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වූ පූර්ව කොන්දේසියකි. එබැවින්, අවශ්‍යතා ආමන්ත්‍රණය කිරීම ඉලක්ක කරගත් ප්‍රතිපත්ති රටතුළ ස්වභාවික වායු කර්මාන්තයේ කොළ නාරටිය බඳු වේ. අන්‍යෝන්‍ය අවශ්‍යතා පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශන පුළුල් ක්ෂේත්‍ර අටක් යටතේ ඉදිරිපත් කෙරේ: ඒවානම්, ස්වභාවික වායු මූලාශ්‍රකරණය හා බෙදා හැරීම; යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය; පාරිසරික තිරසර භාවය; මිලකරණය; ආයතනික, නියාමන හා ප්‍රතිපත්ති රාමුව; මෙහෙයුම් ආරක්ෂාව; ධාරිතා හා ජරාදේශීය අන්තර්ගතයන් සංවර්ධනය , හා; පරිභෝජනය හා වෙළඳපල සංවර්ධනයයි.

4.1.1. ස්වභාවික වායු මූලාශ්‍රකරණය හෙවත් මූලාශ්‍රයන් සොයා ගැනීම හා බෙදා හැරීම

4.1.1.1. ස්වභාවික වායු අගය දාමයන්හි අන්තර්ගත ගවේෂණ, නිෂ්පාදන, බෙදාහැරීමේ හා පිරිපහදු යන ක්ෂේත්‍ර ඇතුළත් මුළු, මැද හා අග අදියරයන්හි මෙහෙයුම් සඳහා අදාළ වන්නාවූ සංවර්ධන හා නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් දේශීය සම්පත් උපයෝගයෙන් මෙන්ම ආනයනයන් මගින්ද ස්වභාවික වායු කරා ප්‍රවේශ වීමට අවශ්‍ය පහසුකම් රජය විසින් සලසනු ඇත.

4.1.1.2. දේශීය මූලාශ්‍ර වෙතින් ස්වභාවික වායු මූලාශ්‍රයන් සොයාගැනීමට අදාළ ගවේෂණ හා නිෂ්පාදන හෙවත් මුල් අදියරේ මෙහෙයුම් එම අංශය සංවර්ධනය කිරීමට අපේක්ෂා කරන්නාවූ පාර්ශ්වකරුවන් තෝරාගැනීමේ පාරදායක ක්‍රියාවලියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම, ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන් හා අනුගත වන්නාවූ බලපත්‍රකරණ කාර්ය පරිපාටිට අනුගත වීමෙන් හා අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් ප්‍රතිලාභ අත්වන්නාවූ කොන්දේසි යටතේ කොන්ත්‍රාත්මය වැඩපිළිවෙලයකට ප්‍රවේශ වීමෙන් සාක්ෂාත් කරගනු ඇත.

4.1.1.3. ජාතික ආර්ථිකයට උපරිම ප්‍රතිලාභ අත්පත් කරගත හැකිවනු පිණිස ඒ ඒ පරිහරණ පාර්ශ්වකාර කණ්ඩායම වෙත සැපයුම් තාර්කිකකරණය මගින් දේශීය ඉල්ලුම සපුරාලීමට, අපනයන

වෙළඳපල වෙතින් ලැබෙන ඉල්ලුම සපුරාලීමට හා ධීවර කර්මාන්තයේ ඉන්ධන සැපයුම් අවශ්‍යතා සපුරාලීමට දේශීය මූලාශ්‍රයන් වෙතින් සිදුකෙරෙන සැපයුම් කෙරෙහි යොමුවනු ඇත.

4.1.1.4. දේශීය මූලාශ්‍ර වෙතින් සිදු කෙරෙන සැපයුම් සඳහා අනුපූරක මාර්ගයක් හා සහායක මාර්ගයක් වශයෙන් විදුලිබල, ප්‍රවාහන, කර්මාන්ත, වාණිජ, ගෘහස්ථ අංශවලින් මෙන්ම ඉන්ධන සැපයුම් මෙහෙයුම් අංශවලින් කෙරෙන ඉල්ලුමට පරිපූරකයක් වශයෙන් ස්වභාවික ද්‍රව වායු ආකාරයෙන් ස්වභාවික වායු ආනයනයට අදාළ තෙල් ප්‍රවාහන හා පිරිපහදු මෙහෙයුම් ස්ථාපනයටද රජය විසින් පහසුකම් සලසනු ඇත.

4.1.1.5. ප්‍රධාන වශයෙන් සහායක සැපයුම් මූලාශ්‍රයක් වශයෙන් ස්වභාවික වායු ආනයනයට පහසුකම් සැලසෙනු ඇත:

- දේශීය මූලාශ්‍රයන් වෙතින් වෙළඳ සැපයුම් ඉදිරිපත් කිරීමට ප්‍රථම දේශීය වශයෙන් පරිභරණය කරන්නන්ගේ ඉල්ලුම සපුරාලීමට;
- දේශීය මූලාශ්‍රයන් වෙතින් සිදුකෙරෙන සැපයුම් උච්චාවචනයන් සඳහා ස්වාරක්ෂක උපායමාර්ගයක් වශයෙන් අඛණ්ඩ සැපයුමක් සහතික කිරීමට;
- පරිභරණය කරන්නන් හට දැරිය හැකි මිල මට්ටම් පවත්වාගත හැකිවනු පිණිස දේශීය වායු කර්මාන්තය සඳහා මනා තරගකාරිත්වයක් ඇති කිරීම.

4.1.1.6. රාජ්‍ය අංශ නියෝජිතයන් විසින් හෝ පුද්ගලික පාර්ශ්වයන් විසින් හෝ ශ්‍රී ලංකාව තුළ ගැස් වායු ප්‍රසම්පාදනය, පර්යන්ත මෙහෙයුම්, ගබඩාකරණය, බෙදා හැරීම හා පරිභෝජනය ඇතුළත්වන අගය දාම ආශ්‍රිත කාර්යයන්හි සියළු අදියරයන් ශ්‍රී ලංකාවේ බලශක්ති ආරක්ෂණ අවශ්‍යතා සහතික කරමින් කළාපිය හා ලෝක බලශක්ති වෙළඳපලයන්හි ඇයගේ ක්‍රමෝපායික ස්ථානය නංවාලන්නාවූ ආකාරයෙන් සිදු කෙරෙනු ඇත.

4.1.1.7. රජය විසින් රාජ්‍ය අංශ නියෝජිතයන් හා රජය සතු ව්‍යවසායකයන්ද ඇතුළත් වන්නාවූ සියළු ස්වභාවික වායු මූලාශ්‍රකරන ගනුදෙනු තුළ පාරදාශ්‍ර හා තරගකාරී ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියා පරිපාටි අනුගමනය කරනු ඇත. ජාත්‍යන්තර ස්වභාවික ද්‍රව වායු වෙළඳපලයන්හි කොන්ත්‍රාත් සම්බන්ධ ගනුදෙනු කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකාව වෙත තරගකාරී වාසියක් අත්පත් කරදෙනු පිණිස මිල, මිලදී ගත් කාලය, ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක අවශ්‍යතා බඳු ප්‍රධාන සාධක කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් මූලාශ්‍රකරණය සිදු කෙරෙනු ඇත.

4.1.1.8. රාජ්‍ය අංශ නියෝජිතයන් හා රජය සතු ව්‍යාපාරයන් විසින් සිදුකරනු ලබන සියළු මූලාශ්‍රකරන ගනුදෙනුවලදී, අදාළ ස්වභාවික වායු සම්පත් දැරිය හැකි මිල ගණන්වලට වාණිජමය ප්‍රමාණයන්ගෙන් පවත්නා කල්හි, ශ්‍රී ලංකා දේශ සීමාව තුළ දේශීයව නිෂ්පාදිත ස්වභාවික වායු සඳහා ප්‍රමුඛත්වය ලබාදෙනු ඇත.

4.1.1.9. පහත සඳහන් කරුණු ඉටු කිරීමේ කාර්යය භාර ගනිමින් ආනයන වෙළඳපලයන් වෙතින් ස්වභාවික වායු මූලාශ්‍රකරණයට පහසුකම් සලසනු පිණිස (1961 අංක 28 දරන) ලංකා ඛනිජතෙල් සංස්ථා පනතට නිසි අවධානය යොමු කරමින් එකම විශ්වසනීය ආයතනය වශයෙන් රජය විසින් ලංකා ඛනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාව හෝ එහි පූර්ණ හිමිකාරිත්වය සහිත අනු-ආයතනයක් පත් කළ යුතුය:

- (එක් රාජ්‍යයක් හා තවත් රාජ්‍යයක් අතර හෝ අන් අයුරකින් වනසේ) විභවීය ස්වභාවික ද්‍රව වායු සැපයුම්කරුවෙකු හෝ වැඩි ගණනක් සමග සෘජුව ගනුදෙනු කිරීම

- මධ්‍ය කාලීන හෝ දිගු කාලීන සැපයුම් සඳහා (එනම් වාරික සැපයුම් සඳහා) ස්වභාවික ද්‍රව වායු සැපයුම්කරුවන් වෙතින් ජාත්‍යන්තර තරගකාරී ලංසු ලබාගැනීම¹
- කෙටි කාලීන සැපයුම් සඳහා තරගකාරී මිල ගණන් කැඳවීමෙන් අනතුරුව සෘජු ලෙසම ස්වභාවික ද්‍රව වායු ක්ෂණික වෙළඳපලින් මිලදී ගැනීම

4.1.1.10. අදාළ කාර්යය භාරගනු ලැබ ඇත්තේ රාජ්‍ය අංශ නියෝජිතයන් හෝ පුද්ගලික අංශ පාර්ශ්වකරුවන් විසින්ද යන කරුණ නොසලකා, අමාත්‍යාංශය විසින් තාප අන්තර්ගතය හා සංයුතිය සම්බන්ධයෙන් පනවා ඇති හා පිළිගත් සහතිකකරණ සමිති විසින් සහතික කරන ලද අවම ගුණාත්මක භාවය පිළිබඳ ප්‍රමිතීන් හා අනුගත වෙමින් රටේ පාරිසරික අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලන්නාවූ ආනයන සැපයුම් සඳහා වූ ඉදිරිපත්වීම් පමණක් රජය විසින් අනුමත කළ යුතුය.

4.1.2. යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය

4.1.2.1. පවත්නා ශ්‍රී ලාංකික ප්‍රතිපත්ති, නීති හා නියමයන්, ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන් හා යහ පරිවයනට නිසි අවධානයද යොමු කරමින් ස්වභාවික වායු/ ස්වභාවික ද්‍රව වායු/ සම්පීඩ්‍ය ස්වභාවික වායු පිරිසැකසුම්කරණය, ද්‍රාව්‍යකරණය, ගබඩාකරණය, සම්පීඩනය, ප්‍රවාහනය හා බෙදා හැරීම සහ පරිභෝජනයට අදාළ සියළු යටිතල පහසුකම් ගොඩනැගීම, සංවර්ධනය හා මෙහෙයුම්කරණය අනුමත කිරීම, අධීක්ෂණය හා නිරීක්ෂණය රජය විසින් සිදු කරනු ඇත.

4.1.2.2. බණිපතෙල් විෂයය භාර අමාත්‍යාංශය රජය වෙනුවෙන් මෙම කාර්යයන් සිදුකිරීමේ වගකීම දරනු ඇත. රාජ්‍ය මෙන්ම පුද්ගලික අංශ සංවර්ධකයන් රජය විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ප්‍රතිපත්ති, නීති, නියමයන්, ප්‍රමිති හා යහ පරිවයනට අනුගත විය යුතුය.

4.1.2.3. 4.1.2.1 වගන්තියට අදාළ සියළු යටිතල පහසුකම් සැලසුම් කිරීම, ගොඩනැගීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම හා පවත්වාගෙන යාම ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් නීති මාලාවන්, ප්‍රමිතීන්, මාර්ගෝපදේශ හා යහ පරිවයන් මත පදනම්ව සිදුකළ යුතු අතර, මෙහෙයුම් කටයුතු ආරම්භ කිරීමේ අවසරය ලබාදීමට පෙර ආරක්ෂක පැතිකඩයන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂ කොට, මෙකී සියල්ල ස්වාධීන වර්ගීකරණ සමිතියක් විසින් සහතික කළ යුතුවේ.

4.1.2.4. 4.1.2.3 වගන්තිය ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කරන බවට වගබලාගනු පිණිස, අධීක්ෂණ, නිරීක්ෂණ හා විගණන කාර්යයන් සඳහා සියළු වර්ගවල ස්වභාවික වායු/ ස්වභාවික ද්‍රව වායු/ සම්පීඩ්‍ය ස්වභාවික වායු යටිතල පහසුකම් කරා තුන්වන පාර්ශ්වයේ නියෝජිතයන් වශයෙන් වෙන්කොට සැලකීමෙන් තොරවූ, පාරදායී ප්‍රවේශයක් අදාළ නියාමන අධිකාරීන් හා/හෝ ඔවුන්ගේ නියෝජිතයන් විසින් ලබන බවට සහතික වනු පිණිස අවශ්‍ය නියාමන වැඩ පිළිවෙලයන් හඳුන්වා දිය යුතුය.

4.1.2.5. එවන් පහසුකම් ස්ථාපනය කිරීමේදී, අදාළ ව්‍යාපාරයන්හි ක්ෂණික හා අනාගත ඉල්ලුම හා මූල්‍ය හා ආර්ථික ශක්‍යතාවය වෙත නිසි සැලකිල්ල ලබාදෙමින් පහසුකම් පවත්නා ස්ථානය, පහසුකම් වර්ගය හා ධාරිතාවය සම්බන්ධයෙන් වූ වඩාත් යහපත් විකල්පය තීරණය කරනු පිණිස පාරිසරික බලපෑම් තක්සේරු ඇතුළත් සවිස්තරාත්මක යෝග්‍යතා අධ්‍යයනයන් සිදුකළ යුතු වේ. විවිධ තෝරාගැනීම් හා විකල්ප ඇගයීමට ලක් කරමින් එවන් ව්‍යාපාරයනට අදාළ වන්නාවූ ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් ප්‍රමිති නිර්ණායක භාවිත කරමින් වඩාත් යෝග්‍ය විකල්ප තීරණය කළ යුතු වේ.

4.1.2.6. ජාතික සංවර්ධන ප්‍රමුඛතාවයක් වශයෙන් රාජ්‍ය අංශ නියෝජිතයන්, පුද්ගලික අංශයේ සමාගම් හා/හෝ රාජ්‍ය-පුද්ගලික අංශ සහයෝගීතා ව්‍යාපාර මගින් සිදුකරන ස්වභාවික වායු යටිතල

¹ මධ්‍ය කාලීන යන්නෙන් අදහස් කෙරෙනුයේ වසර 2-5 අතර කාලයකි; කෙටි කාලය යන්නෙන් වසර 2කට අඩු කාලයක් අදහස් කෙරෙන අතර, දීර්ඝ කාලය යන්නෙන් වසර 5කට වැඩි කාලයක් අදහස් කෙරේ (ජාත්‍යන්තර වායු සංගම් වාර්තාව - 2017)

පහසුකම් විෂයයෙහි ආයෝජනයන් සිදුකිරීම දිරිදීම හා සක්‍රීය ලෙස ප්‍රවර්ධනයද රජය විසින් සිදුකරනු ඇත.

4.1.3. පාරිසරික තිරසරභාවය

4.1.3.1. රාජ්‍ය හා පුද්ගලික අංශ පාර්ශ්වකරුවන් විසින් සිදුකරනු ලබන විදුලිබල උත්පාදන, ප්‍රවාහන, කාර්මික, ගෘහස්ථ හා ඉන්ධන සැපයුම් මෙහෙයුම්වලදී ස්වභාවික වායු පරිහරණයට අදාළව සිදුකරන සියළු ඉදිකිරීම්, සංවර්ධන හා මෙහෙයුම් කටයුතු පරිසරයට අවම හානියක් සිදුවන පරිදි සිදු කෙරෙන බවට වගබලාගනු පිණිස ඒවා ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට ක්‍රියාත්මක පාරිසරික නීති, රෙගුලාසි හා ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සිදු කෙරෙන බවට රජය විසින් සහතික වනු ඇත.

4.1.3.2. අදාළ සංවර්ධන කාර්යයන් ආශ්‍රිත පාරිසරික හානි අවම කරනු පිණිස සංවර්ධන පාර්ශ්වකරුවන් විසින් ආරක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග හා අනුගතවන බවට වගබලාගනු පිණිස ඛනිජතෙල් විෂයය භාර අමාත්‍යාංශය විසින් අදාළ තැන්හි මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය, සාමුද්‍රික පරිසර ආරක්ෂණ අධිකාරිය හා පළාත් පාරිසරික ව්‍යවස්ථාවන් බඳු අදාළ නියාමනායතනගේ අදහස් විමසීම හා ඒවා සමග සම්බන්ධීකරණය සිදුකරනු ඇත.

4.1.3.3. ඉදිකිරීම්, සංවර්ධන හා මෙහෙයුම් කටයුතු ආශ්‍රිතව ඉස්මතුවිය හැකි පාරිසරික ගැටළු නිරාකරණය සඳහා දැනට පවත්නා ආරක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග (උදා: නියාමනයන්, ප්‍රමිතීන් ආදිය) ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම්, අදාළ නියාමන ආයතනයන් විමසමින් හා ඒවාහි සහයෝගයෙන්, අමාත්‍යාංශය විසින් නව ආරක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග හඳුන්වාදීමට අවශ්‍ය කටයුතු ආරම්භ කරනු ඇත.

4.1.3.4. සාමුද්‍රික, වෙරළාශ්‍රිත හා භූමිගත පාරිසරික පද්ධති හා ඒවාහි සේවාවන් විෂයයෙහි සංකීර්ණ සම්බන්ධතාවයන් සහිත මහා පරිමාණ ස්වභාවික වායු සංවර්ධන කටයුතු සම්බන්ධයෙන් වන කල්හි, ක්‍රමෝපායික පාරිසරික ඇගයීමක් සිදුකරන ලෙස රජය විසින් එම ආයතන දිරිමත් කිරීම හා නියම කිරීම සිදුකරනු ඇත.

4.1.4. මිලකරණය

කර්මාන්තයේ වර්ධනය සඳහා ආයෝජන තහවුරු කරමින් ආකර්ශනය කරගනු පිණිස සැපයුම්කරුවන්ගේ ආයෝජන සඳහා ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිලාභ ලබාදෙන බවට සහතික කරන අතරම පාරිභෝගිකයන් හට දැරිය හැකි මිල ගණන් ඉදිරිපත් කෙරෙන බවට වගබලා ගැනීම ඉලක්ක කරගත් දේශීය මූලාශ්‍ර මෙන්ම ආනයනික ස්වභාවික ද්‍රව වායු සැපයුම් වර්ග දෙකම ආවරණය කරන්නාවූ සුත්‍රගත ස්වභාවික වායු මිල ක්‍රමයක් රජය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ඇත.

- 4.1.4.1. මිලකරණ ප්‍රතිපත්තිය පහත සඳහන් ප්‍රධාන තීරකයන් මත පදනම් වනු ඇත.
- සැපයුම් පිරිවැය:නිෂ්පාදන, සම්ප්‍රේෂණ, ගබඩාකරණ, බෙදාහැරීමේ පිරිවැය හා ආයෝජනය සඳහා සාධාරණ ප්‍රතිලාභයක් නිරූපණය කෙරෙන පරිදි වායු මිලකරණය කෙරේ.
 - වෙළඳපල අනුප්‍රාප්තික අගය: පාරිසරික හා සමාජමය බලපෑම කෙරෙහි නිසි අවධානය යොමු කරමින් ආසන්නතම විකල්ප ඉන්ධනවලට අනුව වායු මිලකරණය කෙරේ².
 - මිනුම් ලකුණු දර්ශක : දේශීය වායු මිල ගණන් කළාපයේ පවත්නා මිල ගණන් හා තරගකාරී වේ.
 - සැපයුම් දාමය ඔස්සේ වෙළඳාම ආශ්‍රිත ගනුදෙනු හේතුවෙන් පැනවෙන බදු හා ගාස්තු.

²වෙනත් ඇතැම් ඉන්ධන වෙනුවට වායු හෙවත් ගෑස් යොදාගැනීම හේතුවෙන් වෙළඳපලෙහි ඇතිවන සැබෑ හෝ විභවීය අගය ඇස්තමේන්තු කිරීමට මෙම සංකල්පයෙන් අපේක්ෂා කෙරේ

4.1.4.2. ඉහත ප්‍රකාශනයන් මගින් අවසන් පාරිභෝගිකයන් වෙත ළඟා වීමට පෙර විවිධ ප්‍රයෝජනයන් සඳහා පවත්නා දේශීයව නිෂ්පාදිත හෝ ආනයනික ස්වභාවික වායු මිල ගණන් ව්‍යුහගත කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පොදු නියමයන් පෙළගස්වනු ලබයි. වායු විවිධ අංශයන් තුළ විවිධ ආකාරයන්ගෙන් ප්‍රයෝජනයට ගත හැක: උදා: වාලක බලශක්තිය (විදුලිබල උත්පාදනය, ප්‍රවාහනය හා කර්මාන්ත), තාප බලශක්තිය (නිවාස, කර්මාන්ත) හා අමුද්‍රව්‍ය (කර්මාන්ත). අවසන් පරිභරණය මත පදනම්ව ස්වභාවික වායු මිල වෙනස්වනු ඇති අතර නිශ්චිත පරිභරණයන් සඳහා වායු මිලකරණය විවිධ පරිභරණයන් සඳහා වායු සැපයීම හා බෙදා හැරීමට අදාළ නිශ්චිත ආංශික පරාමිතීන් සමාලෝචනය මගින් තීරණය කෙරෙනු ඇත.

4.1.5. ආයතනික, නෛතික හා නියාමන රාමුව

4.1.5.1. සමස්ත ස්වභාවික වායු අගය දාමය සම්බන්ධ සියළු මෙහෙයුම් කටයුතු ආවරණය කරන්නාවූ ආයතනික ව්‍යුහයද සමගින් දැනට පවත්නා නෛතික හා නියාමන රාමුව රජය විසින් සමාලෝචනය කෙරෙනු ඇත. සමාලෝචනයේදී හඳුනාගනු ලබන හිදැස් මත පදනම්ව, වායු සැපයුම, ගබඩාකරණය, බෙදා හැරීම හා පරිභෝජනය හා සම්බන්ධ සියළු කටයුතු සතුටුදායක ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට පහසුකම් සලසන්නාවූ දේශීයව නිෂ්පාදිත හා ආනයනික ස්වභාවික වායු වර්ග ඇතුළත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නව නෛතික විධිවිධාන මෙන්ම පවත්නා නීති හා රෙගුලාසි සඳහා වූ සංශෝධනයද හඳුන්වා දෙනු ඇත.

4.1.5.2. පවත්නා නීති සංශෝධනයේදී හා නව නීතිමය විධිවිධාන සැකසීමේදී, පහත සඳහන් කරුණු කෙරෙහි අවධානය යොමු කෙරෙනු ඇත:

- ප්‍රවේශය බලගැන්වීම: වායු කර්මාන්තයේ මුළු, මැද හා අග වශයෙන් එන ගවේෂණ හා නිෂ්පාදන, බෙදා හැරීමේ හා පිරිපහදු කාර්යයන්හි නියැලීම සඳහා අවශ්‍ය බලපත්කරණය, අනුමැතීන් හා අවසරපත්;
- ඉඩම් කල්බදු හා උපකරණ පිරිනැමීම;
- ස්වෛරී මායිම් ආරවුල්; රාජ්‍ය ආයෝජන ආරවුල්; වාණිජ ආරවුල්; මානව හිමිකම් හා පාරිසරික ආරවුල්; මිලකරණ ආරවුල්, හා; යටිතල පහසුකම් හා ඉදිකිරීම් ආරවුල් ඇතුළත්වන, එනමුදු ඒවාට පමණක් සීමා නොවූ, ක්ෂේත්‍ර ආවරණය කරමින් ජාත්‍යන්තර කාර්ය පරිපාටි ප්‍රකාර හා ශ්‍රී ලංකාවේ නීතියට යටත්ව ආරවුල් නිරාකරණය, සහ;
- ශ්‍රී ලංකාවේ නීතිය යටතේ මැදිහත්කාරක සම්පාදනයන්ගෙන් හා ඒ ඒ තක්සේරුකරණ ක්‍රමයන්ගෙන් හා වන්දි ප්‍රමිතීන්ගෙන් ඉස්මතුවන හානි.

4.1.5.3. වායු කර්මාන්තයේ මුළු, මැද හා අග වශයෙන් එන ගවේෂණ හා නිෂ්පාදන, බෙදා හැරීමේ හා පිරිපහදු කාර්යයන් කාර්යක්ෂමව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා දැඩි නියාමන රාමුවක් රජය විසින් පිහිටුවනු ඇත. සෙසු කරුණු අතර, මෙම නියාමන රාමුව විසින් බලපත්, අවසරපත් හා අනුමැතීන්; පොදු යටිතල පහසුකම් හා සේවා වෙත ප්‍රවේශය; ගාස්තු ව්‍යුහය (ගාස්තු හා ප්‍රතිලාභ අය කරගැනීම, ස්වභාවික ද්‍රව වායු ගබඩාගරණය සඳහා ගාස්තු, ගාස්තු ප්‍රමාණයන් හා අය කිරීම්); ස්වභාවික ද්‍රව වායු මූලාශ්‍රකරණය; වාර්තාකරණ අවශ්‍යතා; වායු මිලකරණය; වායු සම්ප්‍රේෂණය හා බෙදා හැරීම; ගුණාත්මකභාවය හා ප්‍රමිතිය; සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂණ ගැටළු; ආදායම් කළමනාකරණය හා ආශ්‍රිත පැතිකඩයන්; කර්මාන්තය පරිපාලනය හා නියාමනයද යන ක්ෂේත්‍ර ආවරණය කරනු ඇත.

4.1.5.4. ශ්‍රී ලංකා මහජන උපයෝගිතා කොමිෂන් සභාව විසින් නියාමනය කළ යුතු කර්මාන්ත අතරට බනිජතෙල් කර්මාන්තයද ඇතුළත් කිරීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කරන ලද යෝජනා සම්මතයට අනුව හා ස්වභාවික වායු හා ස්වභාවික ද්‍රව වායු වෙළඳපලෙහි නියාමන ආයතනය වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහජන උපයෝගිතා කොමිෂන් සභාව පත් කිරීමට අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් ලබාදෙන ලද එකඟතාවය අනුව ස්වභාවික වායු වෙළඳපලෙහි බෙදාහැරීමේ හා පිරිපහදු හෙවත් මැදි හා පසු අදියර අංශ නියාමක ආයතනය ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහජන උපයෝගිතා කොමිෂන් සභාව පත් කෙරෙනු ඇත.

4.1.5.5. ශ්‍රී ලංකාවේ දේශ සීමාව තුළ වායු ආශ්‍රිත ව්‍යාපාර කළමනාකරණය හා ස්ථාපනය, ස්වභාවික ද්‍රව වායු පහසුකම් හා ආශ්‍රිත යටිතල පහසුකම් ඉදිකිරීම, ස්වභාවික ද්‍රව වායු ස්ථාපනයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම, ස්වභාවික ද්‍රව වායු පහසුකම් මෙහෙයුම් නිම කිරීම අදාළ අවසරය සඳහා බලපත්කරණය හා අවසර ලබාදීමේ කාර්යය ක්‍රියාත්මක කෙරෙනු ඇත.

4.1.5.6. වාණිජමය ශක්‍යතාවයන්ගෙන් යුත් ගවේෂණ හා නිෂ්පාදන කාර්යයන්හි නියැලීම, දේශීය වායු ගවේෂණය හා නිෂ්පාදනයද ඇතුළත් මධ්‍ය ධාරාවේ හා යටි ධාරාවේ ව්‍යාපෘතීන්, ස්වභාවික ද්‍රව වායු පහසුකම් සංවර්ධනය, හිමිකාරිත්වය හා ක්‍රියාත්මක කිරීම හා/හෝ සුදුසු පරිදි අභ්‍යන්තර වායු ගබඩාකරණය, නළ මාර්ග ප්‍රවාහන හා බෙදාහැරීමේ යටිතල පහසුකම් සම්පාදනයෙහි ලා පුද්ගලික හා රාජ්‍ය අංශ හවුල්කාරිත්ව (PPP) මාදිලිවලින් ක්‍රියාත්මක වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ආයතනික රාමුව තුළ පාර්ලිමේන්තුවේ පනතක් මගින් බලය පැවරෙන්නාවූ ‘ජාතික වායු සමාගම’ නමින් වූ වෙනම සංස්ථාපිත ආයතනයක් රජය විසින් පිහිටුවනු ඇත.

4.1.5.7. අදාළ මූල්‍ය හා සෙසු නියාමන මිනුම් දඩු හා අනුගතව, 4.1.5.6. වගන්තියට අදාළ ව්‍යාපාරයන්හි නිරත අදාළ පුද්ගලික-රාජ්‍ය අංශ දේශීය හවුල්කාරිත්වයන්ගේ මෙහෙයුම් ධාරිතාවය දක්වන්නාවූ ද්‍රවශීලතාවය, ආදායම්, ශුද්ධ ආදායම, ශුද්ධ වටිනාකම හා සෙසු අදාළ සංස්ථාපිත පරාමිතීන් පිළිබඳ අවම සීමාවන් රජය විසින් තීරණය කරනු ඇත.

4.1.5.8. කාර්යක්ෂම මෙහෙයුම්කරණය, බලගැන්වීම, නිරීක්ෂණය හා ඇගයීම මගින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල සාක්ෂාත් කරගනු පිණිස ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා යොමුගත ප්‍රධාන ආයතනයන්හි කාර්ය භාරයන් හා වගකීම් පැහැදිලි ලෙස හඳුනාගන්නාවූ කාර්යක්ෂම හා ඵලදායී ආයතනික රාමුවක් රජය විසින් ස්ථාපනය කරනු ඇත. එම ආයතනික රාමුව විසින් ප්‍රධාන වශයෙන් පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර කෙරෙහි අවධානය යොමු කරනු ඇත:

- මනා ක්‍රියාකාරිත්වය, අනුකරණයන් හෝ එකිනෙක ආයතනය අතර ගැටුම් වැළැක්වීම පිණිස ආයතනයන්හි කාර්යභාරයන් හා වගකීම් හඳුනාගැනීම හා පැවරීම
- ආයතනික රාමුව තුළ නිරීක්ෂණය හා ඇගයුම සඳහා සුහුරු මෙවලම්/යාන්ත්‍රණ හා දර්ශක ගොඩනැගීම
- නව සංවර්ධනයන් විසින් අවශ්‍ය කරන්නාවූ අතිරේක තොරතුරු අවශ්‍යතාවයන් කලින් කලට සමාලෝචනය
- වායු අගය දාමය තුළ කටයුතු කරන සියළු පරදුකරුවන් අතර පාරදායකභාවය හා වගවීම බලගැන්වීම

4.1.5.9. ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය තුළ යෝජිත මැදිහත්කරණයන් කාර්යක්ෂමව හා නිසි කලට ක්‍රියාත්මක කෙරෙන බවට වගබලාගනු පිණිස, විදුලිබල, ප්‍රවාහන, කර්මාන්ත, ගෘහස්ථ හා වාණිජ යන සියළු ප්‍රධාන අංශයන්හි කටයුතු ආවරණය කරමින් වායු උපයෝගීකරණ ප්‍රධාන සැලැස්මක් සකසා කලින් කලට යාවත්කාලීන කෙරෙනු ඇත.

4.1.6. මෙහෙයුම්ගත ආරක්ෂාව

4.1.6.1. ජනතාව වෙත ආපදාමය සිදුවීම් පිළිබඳ අවම අවදානමක් සහිතව අවම අපහසුතාවයක් ඇතිවන පරිදි ශ්‍රී ලංකාවේ නීති හා අනුගත වෙමින්, ස්වභාවික වායු ගවේෂණය, පිරිසැකසුම්කරණය, ද්‍රාව්‍යකරණය, පිරිපහුව, සම්ප්‍රේෂණය, ස්වභාවික ද්‍රව වායු ආනයනය, ප්‍රතිවායුකරණය, සම්පීඩනය, ගබඩාකරණය, බෙදා හැරීම හා පරිභෝජනය අදාළ දේශීය හා

ජාත්‍යන්තර ආයතන හා වර්ගීකරණ සමාජයන් විසින් පළකර ඇති ඉහළම ආරක්ෂණ ප්‍රමිතීන් අනුව සිදු කෙරෙන බවට වගබලාගනු පිණිස රජය විසින් අවශ්‍ය වැඩපිළිවෙලයන් සකසනු ඇත.

4.1.6.2. මේ සඳහා අදාළ පාර්ශ්වයන් පහත සඳහන් කරුණු හා අනුගත විය යුතුවනු ඇත.

- ව්‍යාපෘති වැය පාලන ඉංජිනේරුකරණය හා සැලසුම්කරණය; ඉංජිනේරුකරණය, ප්‍රසම්පාදනය හා ඉදිකිරීම; බලය පැවරීම; මෙහෙයුම්කරණය හා නඩත්තුව, හා; බලය ආපසු ඉවත්කර ගැනීම ඇතුළත් ව්‍යාපෘති සැපයුම් ජාලයට අදාළ වන්නාවූ කාර්යයන් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක සෞඛ්‍ය, පාරිසරික හා ආරක්ෂණ බලපෑම් තක්සේරුවක් සිදු කිරීම
- ආපදාවන්, විශ්වසනීය හදිසි අනතුරු තත්ත්වයන්, එල විපාක හා අදාළ ශක්‍යතාවයන් හඳුනාගෙන, ඇගයීමකට ලක් කොට තක්සේරු කරනු පිණිස ප්‍රමාණාත්මක අවදානම් තක්සේරුකරණයක් (QRA) සිදු කිරීම
- ශ්‍රී ලාංකික ජල තීරයන්ට ආසන්න ස්ථානයන්හි ජනතාව, දේපළ හා පරිසරය ආශ්‍රිතව හා සාමූද්‍රික යාත්‍රාවන්හි ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම සඳහා අවදානම් තක්සේරු අධ්‍යයනයන් සිදු කිරීම
- සම්ප්‍රේෂණය, ගබඩාකරණය, බෙදා හැරීම හා උපයෝජනය හා සම්බන්ධ යන්ත්‍රාගාර හා යන්ත්‍රෝපකරණ, නළ මාර්ග පද්ධති, පාරිභෝගික ස්ථාපනයන් මෙහෙයවන සියල්ලන් සඳහා පුහුණුව ලබාදීම
- දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදිත හා ආනයනික ස්වභාවික වායු වර්ග මෙහෙයුම්කරුවන් හට අවසරපත් නිකුත් කිරීම සඳහා කටයුතු සම්පාදනය
- ජාත්‍යන්තර අවශ්‍යතා හා සාමූද්‍රික ප්‍රමිතීන් ප්‍රකාර සෑම ස්වභාවික වායු ස්ථාපනයකම ආරක්ෂක කළාප ස්ථාපනය හා ප්‍රකාශයට පත් කිරීම
- ස්වභාවික වායු මෙහෙයුම්හි හානිකර බලපෑම වැළැක්වීම හා සමනය සඳහා ආපදා කළමනාකරණ පද්ධති ස්ථාපනය
- ආපදා අවස්ථාවන්හිදී සේවකයන්, පරිහරණය කරන්නන් මෙන්ම බලපෑමට ලක්වූ තුන්වන පාර්ශ්වයන්ද ඇතුළත් හානියට පත් පාර්ශ්වයන් ආවරණය පිණිස සුදුසු රක්ෂණවරණ ක්‍රම ලබාගැනීම

4.1.6.3. රජය විසින් , අවශ්‍ය සෑම තැනකදීම, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය මගින් අනිවාර්ය අනුකූලතාවය ක්‍රියාත්මක කරනු පිණිස, රටතුළ පවත්නා දේශීයව නිෂ්පාදිත හා ආනයනික ස්වභාවික වායු වර්ග, ගබඩාගරණ පර්යන්ත, ස්වභාවික වායු ප්‍රවාහනය සඳහා තැනූ නළ මාර්ග හා පාරිභෝගිකයන් වෙත ස්වභාවික වායු බෙදා හැරීම පිණිස සැකසූ නළ මාර්ග පද්ධතීන්හි ගුණාත්මකභාවය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමිතිගත පිරිවිතරයන් හඳුන්වාදීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත.

4.1.6.4. ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් පිළිගෙන නිර්දේශ කරන ලල වලංගු ආරක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග හා අනුගත වීමකින් තොරව කිසිදු දේශීයව නිෂ්පාදිත හෝ ආනයනික ස්වභාවික වායු පද්ධතියක් කිසිදු පුද්ගලයෙකු විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීම වරදක් බවට පත්වමින්, ආරක්ෂක පැතිකඩයන් ආවරණය කෙරෙන පරිදි රජය විසින් අවශ්‍ය නීතිමය විධිවිධාන හා රෙගුලාසි හඳුන්වාදෙනු ඇත.

4.1.6.5.

4.1.6.6. දේශීයව නිෂ්පාදිත හෝ ආනයනික ස්වභාවික වායු පහසුකම් ස්ථානගත කර ඇති මහනගර සභා හෝ වෙනත් ප්‍රාදේශීය බල ප්‍රදේශයක ගිනි ආරක්ෂණ පහසුකම් බඳු පොදු ආරක්ෂණ පහසුකම් හා යටිතල පහසුකම් ශක්තිමත් කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග රජය විසින් ගනු ඇත.

4.1.7. පරිභෝජනය ප්‍රවර්ධනය හා වෙළඳපල සංවර්ධනය

4.1.7.1. විදුලිබලය උත්පාදනය, කර්මාන්තයන්හි, ප්‍රවාහනයෙහි, ගෘහස්ථව හා වාණිජ ආයතනයන්හි තාප යෙදවුම්, හා කාර්මික නිෂ්පාදනයන් සඳහා අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍යයක් (උදා: පොහොර, මෙතනෝල්, එතනෝල් හා ෆෝමල්ඩිහයිඩ්) ද ඇ වශයෙන් විවිධ ආර්ථික ප්‍රයෝජනයන් සඳහා ස්වභාවික වායු යොදා ගැනීම දිරිගැන්වීම හා සක්‍රීය ලෙස ප්‍රවර්ධනයද රජය විසින් සිදු කරනු ඇත.

4.1.7.2. මෙම කරුණු සාක්ෂාත් කරගනු පිණිස, ස්වභාවික වායු ව්‍යාපාරයෙහි ශ්‍රී ලාංකික ආයතනයකට ඵලදායී ලෙස නිරතවීමේ හැකියාව ලබාදෙමින්, ස්වභාවික වායු සඳහා තරගකාරී හා කාර්යක්ෂම දේශීය හා ආනයනික වෙළඳපලයන් ස්ථාපනයට අවශ්‍ය පහසුකම් ලබාදීමේ ක්‍රමෝපායික ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත. ඒ අනුව, විවිධ අංශයන් තුළ ස්වභාවික වායු පරිහරණය ප්‍රවර්ධනය පිණිස පහත ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත.

- ස්වභාවික වායු අංශය වෙත වේගවත් විචලනයක් ඇතිකරනු පිණිස, වාහනද ඇතුළත්ව වායුවලින් ක්‍රියාත්මක වන්තාවූ යන්ත්‍රාගාර හා යන්ත්‍රෝපකරණ ආනයනය සඳහා ස්වභාවික වායු භාවිත කරන කර්මාන්ත වෙත තීරුබදු හා අනෙකුත් බදු සහන ලබාදීම
- සිය තාප බලශක්ති උත්පාදන ඒකකයන් තෙල්වලින් ස්වභාවික වායු වෙත මාරු කිරීමට කැමැත්තක් දක්වන්නාවූ කර්මාන්තකරුවන්ට අවශ්‍ය තාක්ෂණික හා මූල්‍යමය සහයෝගය ලබාදීම
- අදාළ රජයේ නියෝජිතයන් මගින් තාක්ෂණික සහාය ලබාදෙමින් ස්වභාවික වායුවලට මාරු වීමේ තාක්ෂණය අත්පත් කරගැනීමේ කටයුතු කඩිනම් කිරීම
- වෙනත් ෆොසිල ඉන්ධන වෙතින් විතැන් වීමේ අභිලාෂයෙන් පසුවන පාරිභෝගිකයන් හට දේශීයව නිෂ්පාදිත හා ආනයනික ස්වභාවික ගෑස් වර්ග සැපයුම සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය හා ආයතනික සහාය, ආරක්ෂක මාර්ගෝපදේශ හා භෞතික යටිතල පහසුකම් ගොඩනැගීම

4.1.7.3. තරගකාරිත්වය හා පුද්ගලික අංශ සහභාගිත්වය ප්‍රවර්ධනය කරන්නාවූ සුදුසු ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රමෝපායන් සකස් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ විවිධ ආර්ථික අංශයන්හි ස්වභාවික වායු සැපයුම් දාමය මෙන්ම ස්වභාවික වායු වෙළඳපලයන්හි විවෘත හා තරගකාරී වෙළඳ ආකෘතීන් සංවර්ධනය රජය විසින් නිරතුරු දිරිගැන්වනු ඇත.

4.1.7.4. ස්වභාවික වායු සැපයුම් දාමයේ මුළු, මැද හා අග අංශයන්හි නිරත නියාමන ආයතනවල සහයෝගය සහිතව හා රජය සතු ක්‍රියාත්මක හා යෝජිත කාර්මික මෙහෙයුම්කරුවන්ගේ සක්‍රීය මෙහෙයුම් සහාය සහිතව, අවශ්‍ය යැයි හැඟෙන ඕනෑම ස්ථානයකදී පාරිභෝගිකයන්, වෙනත් වෙළඳපල ක්‍රියාකරුවන් හා මහජනතාව වෙත අවාසි සහගත අයුරින් බලවත් ක්‍රියාකරුවන් කිහිප දෙනෙකු අත වෙළඳපල බලය කේන්ද්‍රගත වීම හා ඒකරාශීවීම වළකනු පිණිස අමාත්‍යාංශය විසින් සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත.

4.1.8. ධාරිතා හා දේශීය අන්තර්ගතයන් සංවර්ධනය

4.1.8.1. ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් ස්වභාවික වායු කර්මාන්තයේ මුළු, මැද හා අග ක්‍රියාකාරකම්හි ජාතික ධාරිතාවයේ වර්ධනය සංවර්ධනයක් අපේක්ෂා කෙරේ. සේවා නියුක්ති, තාක්ෂණික දැනුම හා කළමනාකරණ කුසලතාවය හා නිෂ්පාදන ප්‍රාග්ධන සම්පත් යන ආකාරයන්ගෙන් ශ්‍රී ලාංකිකයන් සඳහා අවස්ථාවන් විවර කරනු පිණිස ආයෝජකයන්, සංවර්ධකයන්, කොන්ත්‍රාත්කරුවන්/උප-කොන්ත්‍රාත්කරුවන්, තාක්ෂණික ප්‍රවීණයන් ඇ වශයෙන් කර්මාන්තයේ ප්‍රධාන පරදුකරුවන් සමග ප්‍රවර්ධිත සහයෝගයක් මගින් මෙම අරමුණ සාක්ෂාත් කරගැනෙනු ඇත.

4.1.8.2. 4.1.7.2. ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය තුළ යෝජිත පරිදි සුදුසු දිරිමත්කරණ යෝජනාක්‍රම පිරිනැමීම මගින් දේශීය වශයෙන් අමුද්‍රව්‍යයක් හා බලශක්ති මූලාශ්‍රයක් වශයෙන් වායු හෙවත් ගැස් පරිහරණය කරන කර්මාන්ත ස්ථාපනය දිරිගැන්වීමෙන් ස්වභාවික වායු කර්මාන්තයේ අන්තර්ගතය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග රජය විසින් ගනු ඇත. එවන් යෝජනාක්‍රම මගින් සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා උත්පාදනය, දේශීය ප්‍රජාවන්ගේ නිෂ්පාදන කුසලතාවයන් නංවාලීම, දේශීය ව්‍යවසායකයන් සඳහා ව්‍යාපාරික අවස්ථාවන් ඇති කිරීම, දේශීය ව්‍යාපාරයන්හි තරගකාරිත්වය වර්ධනය කිරීම, දේශීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය හා දේශීය ආයතනයන්හි කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිදියුණු කිරීම ඉලක්කගත කරනු ඇත.

4.1.8.3. දේශීය ප්‍රජාවන් සමගින් යම් ප්‍රතිලාභ බෙදා ගනිමින් ව්‍යාපාරයන්හි සමාජ ස්ථාවරත්වය හා පිළිගැනීම නංවාලනු පිණිස දේශීය වශයෙන් ප්‍රමුඛතාගත ප්‍රජා සංවර්ධන වැඩසටහන් භාර ගැනීමට කර්මාන්ත පරදුකරුවන් දිරිගැන්වෙනු ඇත.

4.1.8.4. මෙයට අමතරව, පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍රයන්හි ඉලක්කගත රාජ්‍ය මැදිහත්කරණයන් මගින් ජාතික ධාරිතාවය ඉහළ නැංවෙනු ඇත.

- ස්වභාවික වායු කර්මාන්තයේ නියැලී ශ්‍රී ලාංකිකයන් හට අවශ්‍ය කාර්මික හා කළමනාකරණ කුසලතාවයන් ලබාදීම සඳහා දේශීය විශ්වවිද්‍යාල, කාර්මික විද්‍යාල, වෘත්තීය පුහුණු මධ්‍යස්ථාන හා අදාළ සහතිකකරණ ආයතන බලගැන්වීම
- වායු කර්මාන්තය පිළිබඳ අධ්‍යාපනය, පර්යේෂණ හා දත්ත හා තොරතුරු හුවමාරුව විෂයයෙහි ජාත්‍යන්තර සහයෝගය සඳහා පහසුකම් සැලසීම
- උපාධි අපේක්ෂකයන්, පශ්චාත් උපාධි අපේක්ෂකයන් හා වෘත්තීය පුහුණුලාභීන් සඳහා සීමාවාසික අවස්ථාවන් සම්පාදනය සඳහා ආයෝජකයන් හා සංවර්ධකයන් සමග කටයුතු කිරීම
- තාක්ෂණ හා කළමනාකරණ දැනුම, කුසලතා හා නවෝත්පාදනයන් ප්‍රවර්ධනය පිණිස පුද්ගලික-රාජ්‍ය අංශ හවුල්කාරිත්වය සහිතව ස්වභාවික වායු කර්මාන්තය පිළිබඳ විශිෂ්ටත්වයේ කේන්ද්‍රයක් ස්ථාපනය. මෙම කාර්යයේදී, ස්වභාවික වායු කර්මාන්තයේ තාක්ෂණික, මූල්‍ය, නෛතික හා සෞඛ්‍යමය, ආරක්ෂක හා පාරිසරික සාධක සම්බන්ධ ප්‍රමාණවත් අත්දැකීම් සහිත ශ්‍රී ලාංකිකයන් ඇතුළුව බනිජතෙල් කර්මාන්තයේ දැනට විදේශගත රැකියාවල නිරත පුද්ගලයන්ගේද සහභාගිත්වය ලබා ගැනෙනු ඇත.
- පුද්ගලික පාර්ශ්වයන්ද ඇතුළත්ව අගය දාමයේ විවිධ අදියරයන්හි කටයුතු කරන කර්මාන්තයේ බහුවිධ පරදුකරුවන්ගෙන් තොරතුරු ලබාගන්නා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය මත පදනම් වූ සවිස්තරාත්මක ස්වභාවික වායු තොරතුරු පද්ධතියක් ස්ථාපනය කොට ගොඩනැංවීම. තොරතුරු පද්ධතිය නීතිපතා යාවත්කාලීන කොට සැලසුම්කරණ, ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධන හා කළමනාකරණ අරමුණු සඳහා භාවිත කෙරෙනු ඇත.
- අළුත්වැඩියා හා නඩත්තු කටයුතු බදු උපකාරක සේවාවන්හිදී දේශීය නිපුණතාවයන් සංවර්ධනය

- කටයුතු සඳහා කැපවීමේ හැභීමක් ඇතිකරගනු පිණිස ස්වභාවික වායු කර්මාන්තයේ සංවර්ධන කාර්යයන් පිළිබඳ ජනතාව වෙත දැනුම් දීම සඳහා ඵලදායී සන්නිවේදන උපාය මාර්ගයක් ගොඩනංවා ගැනීම
- ගවේෂණ හා නිෂ්පාදන, බෙදාහැරීම් හා පිරිපහදු යන බනිජතෙල් කර්මාන්තයේ මුල්, මැද හා අග අදියරයන් තිරසර සංවර්ධනය සඳහා භාවිත කරනු පිණිස රටට ආනයනය කරනු ලබන හෝ රටින් අපනයනය කරනු ලබන ස්වභාවික ද්‍රව වායු සඳහා නාමික තීරු බද්දක් පැනවීම හෝ නාමික ගාස්තුවක් අය කිරීම
- දේශීය ධාරිතාවයන් හා නිපුණතාවයන් සංවර්ධනය කිරීමෙහි ලා උපාය මාර්ගික ලෙස සහභාගිවනු පිණිස ජාතික තෙල් හා වායු සමාගම ශක්තිමත් කිරීම

4.2. ප්‍රධාන ආර්ථික අංශයන්හි ස්වභාවික වායු භාවිතය

එළැඹෙන වර්ෂයන්හිදී ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් ආර්ථිකයේ අංශ කිහිපයක් තුළ ස්වභාවික වායු භාවිතයේ ප්‍රගතිශීලී වර්ධනයක් ශ්‍රී ලංකාවට අපේක්ෂා කළ හැක. බලශක්ති අංශය විසින් පළමුව මෙම පිම්ම ගනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, ඉතික්ඛිති ක්‍රමානුකූලව කර්මාන්ත, ප්‍රවාහන සහ ගෘහස්ථ හා වාණිජ අංශ එම මාර්ගයට පිවිසෙනු ඇත. ස්වභාවික වායු ඒ ඒ තනි අංශය සඳහා භාවිත කිරීම තුළ සියළු අංශයන් හරහා යොදාගනු ලබන හරස් ඡේද ප්‍රතිපත්ති මගින් නිරාකරණය කළ නොහැකි විවිධ තාක්ෂණික හා කළමනාකරණ ගැටළු අන්තර්ගත වේ. ඒ ඒ අංශ සඳහා සුවිශේෂී වූ ගැටළු ආමන්ත්‍රණය කරනු පිණිස ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ අවශ්‍යතාවය ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය මගින් හඳුනාගනු ලබයි. ඒ අනුව, විදුලිබල උත්පාදනය, ප්‍රවාහනය, කර්මාන්ත, ගෘහස්ථ හා ඉන්ධන සැපයුම් අංශයන්හි ස්වභාවික වායු භාවිතයට අදාළ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශන මෙම කොටස තුළින් ඉදිරිපත් කෙරේ.

4.2.1. විදුලිබල, ප්‍රවාහන, කර්මාන්ත හා ගෘහස්ථ අංශයන්හි ස්වභාවික වායු භාවිතය

4.2.1.1. රජය විසින් පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍රයන් මත අවධානය යොමු කරමින් විදුලිබල, ප්‍රවාහන, කර්මාන්ත හා ගෘහස්ථ සහ වාණිජ ක්ෂේත්‍රයන්හි ස්වභාවික වායු පරිහරණය හඳුන්වාදීමේ හා ප්‍රවර්ධනයේ හැකියාව ක්‍රමානුකූලව තක්සේරු කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත.

- ඒ ඒ ක්ෂේත්‍රයේ බලශක්ති පරිහරණය පිළිබඳ වර්තමාන පැතිකඩ හා ස්වභාවික වායු හා/හෝ ස්වභාවික ද්‍රව වායු කරා විතැන්වීමේ නැගියාව හා එහි පවත්නා වාසි
- බලශක්ති යෙදවුම් හා/හෝ කාර්මික යෙදවුම් මූලාශ්‍රයක් වශයෙන් ස්වභාවික වායු හඳුන්වාදීම විෂයයෙහි ඒ ඒ අංශයට සුවිශේෂී වූ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන අවශ්‍යතා
- වර්තමාන බලශක්ති මූලාශ්‍රය වෙතින් ස්වභාවික වායු හා/හෝ ස්වභාවික ද්‍රව වායු වෙත විතැන්වීම සඳහා විවිධ අංශයන්ගේ පවත්නා තාක්ෂණය හා ධාරිතා සංවර්ධන අවශ්‍යතා
- එම විතැන්වීම සිදුකිරීම සඳහා රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශ පරදුකරුවන් වෙතින් අපේක්ෂිත නිශ්චිත කාර්ය භාරයන්, අදාළ ක්‍රියාකාරිත්ව ක්ෂේත්‍ර හා ආයෝජන පරිමාණය
- වර්තමාන බලශක්ති මූලාශ්‍රයෙන් ස්වභාවික වායු/ ස්වභාවික ද්‍රව වායු වෙත විතැන් වීම සඳහා අවශ්‍ය ආයෝජනයන් සිදු කිරීමට ඒ ඒ අංශයන්හි රාජ්‍ය හා පුද්ගලික අංශ පරදුකරුවන්ගේ පවත්නා කැමැත්ත හා ධාරිතාවය
- විවිධ ක්ෂේත්‍රයන්හි ස්වභාවික වායු කරා මාරුවීම ආශ්‍රිත ප්‍රධාන පාරිසරික හා සමාජාර්ථික බලබැම්
- ඒ ඒ ක්ෂේත්‍රයන්හි (උදා: වාලක බලශක්තිය, තාප බලශක්තිය, කාර්මික යෙදවුම් ලෙස) ස්වභාවික වායු පරිහරණයේ විවිධ ස්වරූපයන්ට අදාළ සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂක ප්‍රමිතීන්
- වර්තමාන බලශක්ති මූලාශ්‍රයේ සිට ස්වභාවික වායු හා/හෝ ස්වභාවික ද්‍රව වායු වෙත විතැන් වීම හේතුකොට ඇතිවන මාරුවීමේ පිරිවැය හා විතැන්වීමේ විභවීය ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ සන්සන්දනාත්මක තක්සේරුව

4.2.1.2. එවන් තක්සේරුවල ප්‍රතිඵලය මත පදනම්ව, 4.1.7.2. ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයේ යෝජිත පරිදි සුදුසු දිරිගැන්වීමේ යෝජනාක්‍රම ලබාදෙමින් ක්‍රමෝපායිකව තෝරාගත් අංශ හා ක්‍රියාකාරකම්හි ස්වභාවික වායු පරිහරණය ප්‍රවර්ධනය කෙරෙනු ඇත.

4.2.1.3. 4.1.5.6 ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය තුළ යෝජිත වායු උපයෝගිතා ප්‍රධාන සැලැස්ම මගින් විදුලිබල, ප්‍රවාහන, කර්මාන්ත හා ගෘහස්ථ සහ වාණිජ අංශයන්හි ස්වභාවික වායු භාවිතය ප්‍රවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය අත්පත් කරගත හැකි ආසන්න කාල රාමු සහිත (වසර පහක් වූ) අංශ-නිශ්චිත ක්‍රියාමාර්ග හා උපාය මාර්ගික මැදිහත්කරණයන් හා ජාතික බලශක්ති ප්‍රතිපත්තිය හා සමාන්තරව යමින් අනාගත සංවර්ධන ව්‍යාපෘති මත පදනම්වූ ස්වභාවික වායු උපයෝජනය හෝ ප්‍රවර්ධනය සඳහා වූ දිගු කාලීන ප්‍රක්ෂේපණයන් ආවරණය කෙරෙනු ඇත.

4.2.1.4. විදුලිබල, ප්‍රවාහන, කර්මාන්ත හා ගෘහස්ථ අංශයන්හි බලශක්ති යෙදවුම් සඳහා දේශීයව නිෂ්පාදිත හා ආනයනික ස්වරූපයේ ස්වභාවික වායුවල සැපයුම් මිල ගණන් හා ගාස්තු ශ්‍රී ලංකා මහජන උපයෝගිතා කොමිෂන් සභාවේ අනුමැතියට යටත් වනු ඇත. අදාළ ස්ථාවර, විචල්‍ය ගාස්තු හා බදු ව්‍යුහයන් සලකා බලමින්, දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදිත හා ආනයනික ස්වරූපයේ ස්වභාවික වායු ප්‍රශස්ත උපයෝජනය සහතික කරනු පිණිස මිල/ගාස්තු ප්‍රමාණයන් ව්‍යුහගත කෙරෙනු ඇත. අධිකතර මිල විචලනයන්ගෙන් සැපයුම්කරුවන් මෙන්ම පාරිභෝගිකයන්ද ආරක්ෂා කරන ආකාරයෙන් මිල/ගාස්තු පැනවීම සිදුකළ හැක.

4.2.1.5. විවිධ පරිහරණයන්/අංශ සඳහා ස්වභාවික වායු හා ස්වභාවික ද්‍රව වායු බෙදාහැරීම යන ක්ෂේත්‍රය අංශ-නිශ්චිත ප්‍රතිපත්ති මැදිහත්වීම් වඩාත් අවශ්‍යවන ක්ෂේත්‍රය විය හැකි බැවින්, එම ක්ෂේත්‍රය කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කෙරෙනු ඇත. අමාත්‍යාංශයේ නියමය හා මහ පෙත්වීම යටතේ, යෝජිත ජාතික වායු සමාගම හා ලංකා බනිජ්වෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින්, රටතුළ ස්වභාවික වායු බෙදා හැරීමට, විවිධ භාවිත කරන්නන් සඳහා ස්වභාවික වායු බෙදාහැරීමේ කාර්යයෙහි නිරතවීමට අපේක්ෂා කරන රාජ්‍ය හා පුද්ගලික අංශ ආයෝජකයන් වෙත තාක්ෂණික සහාය හා ආයතනික සහයෝගය ලබාදීමට අදාළ කරුණු විමසා බලනු ඇත.

4.2.1.6. 4.2.1.5 කොටස තුළ යෝජිත සහයෝගී වැඩපිළිවෙලයන් මගින් ස්වභාවික වායු බෙදාහැරීමේ පහත ක්ෂේත්‍ර මත අවධානය යොමු කරනු ඇත.

- පරිසර හානි අවම කරමින් හා අවම ආපදා අවදානම් සහිතව ජනතාව වෙත අවම අපහසුතාවයක් සිදුවන පරිදි ස්වභාවික වායු සඳහා ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් කරන භාවිත කරන්නන්/ අංශ වෙත නිසි කලට හා අබාධකව සැපයුම් සිදුකරන බවට වගබලා ගැනීම
- නළමාර්ග ඵලීම, ගබඩාකරණ හා වෙනත් පහසුකම් ඇතුළත් බෙදාහැරීමේ පහසුකම් ඉදිකිරීම සඳහා අවශ්‍ය තාක්ෂණික සහාය හා මහ පෙත්වීම ලබාදීම
- බෙදාහැරීමේ කාර්යයන් සිදුකිරීම සඳහා අදාළ බලාධිකාරීන් වෙතින් අවශ්‍ය අනුමැතීන් හා බලපත් ලබාගැනීමට සහාය වීම
- මාර්ග, දුම්රිය මාර්ග හා වායු ප්‍රවාහන මාර්ග මගින් ස්වභාවික වායු බෙදාහැරීම සඳහා ප්‍රාදේශීය මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම හා ගබඩාකරණ උැකිවල පවත්නා තොග නඩත්තු කිරීම අනුමත කිරීම හා අධීක්ෂණය
- ප්‍රාදේශීය මධ්‍යස්ථානයන්හි සිට කර්මාන්ත කළාප, නිවාස යෝජනාක්‍රම හා සහාධිපත්‍යයන් හා ශ්‍රීතජනක බවුසරවල ඉන්ධන බැහැර කිරීමේ මාර්ග හා ප්‍රාදේශීය නළමාර්ග පද්ධති දක්වා වූ ප්‍රධාන පාරිභෝගික ලක්ෂ්‍යයන්හි සිට පුද්ගලික පාරිභෝගිකයන් දක්වා ස්වභාවික වායු බෙදා හැරීම නියාමනය

- අවදානම් අවම කිරීම සඳහා අවශ්‍ය අවදානම් පූර්වාරක්ෂක ක්‍රියාමාර්ග හා පවත්නා අවදානම් තත්ත්වයන් පිළිබඳව ප්‍රාදේශීය ජාලයන් හරහා නළ මාර්ග මගින් සැපයීම් සිදු කෙරෙන පාරිභෝගිකයන් වෙත මහජන දැනුවත් කිරීමේ ව්‍යාපාර පැවැත්වීම
- ට්‍රැක්රථ මගින් හෝ නළ මාර්ගයන්ගෙන් වායු බෙදාහැරීම් කටයුතු සිදුකරන පිරිස් වෙත ආරක්ෂක ප්‍රමිති පිළිබඳව අනිවාර්ය පුහුණු ලබාදෙන බවට වගබලා ගැනීම හා මෙහෙයුම්කරුවන් විසින් අනුගමනය කළ යුතු මාර්ගෝපදේශ හා අනුගමනය කළයුතු නිල කාර්ය පටිපාටි හෙවත් ප්‍රොටෝකෝලයන් සැකසීම.
- සම්පීඩිත ස්වභාවික වායු හා ස්වභාවික ද්‍රව වායු මගින් දිවෙන වාහන සඳහා ඉන්ධන සැපයුම පිණිස අධිවේගී මාර්ගද ඇතුළත් ප්‍රධාන මාර්ග දිගේ පවත්නා ඉන්ධන පිරවුම්හල්හිදී සම්පීඩිත ස්වභාවික වායු හා ස්වභාවික ද්‍රව වායු ස්ථාපනය අනුමත කිරීම හා අධීක්ෂණය

4.2.2. ඉන්ධන සැපයුම හා අපනයනයන්

4.2.2.1. ස්වභාවික ද්‍රව වායු සහිත මුහුදු යාත්‍රා ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රධාන කොටම පාරිසරික කරුණු කාරණා හා විමෝචනයන් අවම කිරීමේ අවශ්‍යතා හේතුකොට නැව් කර්මාන්තය තුළ නැඟ එමින් පවත්නා ප්‍රවණතාවයක් වේ. ස්වභාවික ද්‍රව වායු මත ක්‍රියාත්මකවන යාත්‍රාවනට සේවය සැලසීමේ ස්වභාවික ද්‍රව වායු ඉන්ධන සැපයුම් පහසුකම් විෂයගත මෙකී ප්‍රවණතාවයෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් විවරවන වෙළඳපල අවස්ථාව අල්ලා ගැනීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග රජය විසින් ගනු ඇත.

4.2.2.2. රාජ්‍ය-පුද්ගලික අංශ හවුල්කාරිත්ව වැඩ පිළිවෙලයන් යටතේ දේශීයව නිෂ්පාදිත හෝ ආනයනික ස්වභාවික ද්‍රව වායු භාවිතයෙන් ඉන්ධන සැපයුම් පහසුකම් ස්ථාපනය සඳහා අවශ්‍ය දිරිගැන්වීම හා පහසුකම් සැලසීම රජය විසින් සිදුකරනු ඇත.

4.2.2.3. දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදිත වායු සැපයුම සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, ඉන්ධන සැපයුම් අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලනු පිණිස නළ මාර්ගයන්ගෙන් පහසු වරායන් වෙත වරායාශ්‍රිත ගොඩබිම්හි සිට වායු ප්‍රවාහන වැඩ පිළිවෙලයන් සම්පාදනය කෙරෙනු ඇත.

4.2.2.4. ඉන්ධන සැපයුම් අවශ්‍යතා සඳහා රාජ්‍ය- පුද්ගලික අංශ හවුල්කාරිත්ව වැඩපිළිවෙලයන් යටතේ ස්වභාවික වායු, ස්වභාවික ද්‍රව වායු බවට ද්‍රාව්‍යකරණය සහ අපනයනය සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් ස්ථාපනය මගින් තෝරාගත් වරාය පහසුකම් ස්වභාවික ද්‍රව වායු වෙළඳ කේන්ද්‍රයන් වශයෙන් ප්‍රවර්ධනයට රජය විසින් කටයුතු කරනු ඇත.

4.2.2.5. අපනයන නිෂ්පාදනයක් වශයෙන් ස්වභාවික ද්‍රව වායු වෙනත් රටවලට අලෙවි කිරීමේදී හෝ ඉන්ධන සම්පාදන සේවා අවශ්‍ය කරන යාත්‍රාවනට අලෙවි කිරීමේදී, කළාපය තුළ දැනට පවත්නා මිල ගණන් හා තරගකාරී අගයක මිල ගණන් පිහිටනු පිණිස අන්තර්ජාතික මිනුම් ලකුණු දර්ශක පදනමින් ඒවා තීරණය කෙරෙනු ඇත.

5. අදාළත්වය හා විෂය පථය

දේශීය නිෂ්පාදනයන්ගෙන් හෙවත් ස්වදේශික සම්පත්වලින් එන නිෂ්පාදන හා ආනයනික ස්වභාවික ද්‍රව වායු යන දෙඅංශයම සැලකිල්ලට ගනිමින්, ප්‍රධාන වශයෙන් ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ විෂය පථය මගින් ස්වභාවික වායු අගය දාමයේ තෙල් ගවේෂණ හා නිෂ්පාදන, බෙදා හැරීම් හා පිරිපහදු යන මුළු, මැද හා අග ක්ෂේත්‍ර සියල්ලෙහි සමස්ත කාර්ය පරාසය ආවරණය කරනු ලබයි. කෙසේ වුවද, මුල් අදියර කාර්යයන් වන ස්වදේශික සම්පත් ගවේෂණයට හා සංවර්ධනයට අදාළ කටයුතු කෙරෙහි වෙනත් ප්‍රතිපත්ති ලේඛනයන් මගින්ද වඩාත් සවිස්තරාත්මක මඟ පෙන්වීමක් සිදු කෙරෙනු ඇත. එබැවින්, මෙම ජාතික ප්‍රතිපත්තිය තුළ වායු සැපයුම, පිරිසැකසුම, ද්‍රාව්‍යකරණය,

ප්‍රවාහනය, ගබඩාකරණය, ප්‍රති-වායුකරණය, බෙදාහැරීම හා වෙනත් අනුපූරක සේවාවන් ඇතුළත්වන ස්වභාවික වායු අගය දාමයේ මධ්‍ය ධාරාගත හා පිරිපහදු සබඳතාවයන් පිළිබඳව වඩාත් අවධානය යොමු කෙරේ.

6. ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම

යෝජිත ප්‍රතිපත්තිමය මැදිහත්කරණයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාවයේ හා ඵලදායකත්වයේ මට්ටම අනුව ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රතිපත්තිමය අභිමතාර්ථ සාක්ෂාත් කරගැනීමේ සාර්ථකත්වය තීරණය කෙරෙනු ඇත. එබැවින්, සම්පූර්ණ වගකීම සහ අධිකාරිය හා නිරීක්ෂණ හා ඇගයුම් රාමුවේ ප්‍රධාන මූලිකාංගද සහිතව ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපාය මාර්ගයෙහි පුළුල් සැකැස්මක් ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය විසින් හඳුනාගනු ලබයි. ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය තුළ එන ඒ ඒ ප්‍රතිපත්තිමය මැදිහත්කරණය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන්නාවූ නිශ්චිත කාර්යයන් සහිත වඩාත් සවිස්තරාත්මක ක්‍රමෝපායන් මෙම කාර්යයන් ක්‍රියාත්මකවන ඉදිරි කාලය තුළ අදාළ පරදුකරුවන් විසින් හඳුනා ගැනෙනු ඇත. 4.1.5.9 ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය තුළ යෝජිත වායු උපයෝජන ප්‍රධාන සැලැස්ම මගින් ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා බහුවිධ පරදුකරුවන් විසින් ගනු ලබන ප්‍රයත්නයන් ඒකාබද්ධ කිරීමේ විධික්‍රම සම්පාදනය කෙරෙනු ඇත.

6.1. ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපාය මාර්ගය

දැනට පවත්නා සීමිත ධාරිතාවයෙන් ඇරඹී, ස්වභාවික වායු කර්මාන්තයක් හඳුන්වාදීමේ කාර්යයේදී මුහුණ පෑමට සිදුවන අභියෝග හා වායු අගය දාමයේ සංකීර්ණත්වය සැලකිල්ලට ගනිමින්, පියවරින් පියවර කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපාය මාර්ගයක් අනුගමනය කිරීමට රජය අදහස් කරයි. මෙම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රමෝපාය පහත සඳහන් ප්‍රධාන පියවරයන්ගෙන් සමන්විත වනු ඇත.

- පුරාමහක සම්බන්ධීකරණ හා සහයෝගිතා වර්ධන ක්‍රියාමාර්ග: මෙතුළට අන්තර් නියෝජිතායතන සන්නිවේදනයන් ඇරඹීම, නියෝජිතායතන මට්ටමින් ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානයට ලක් කෙරෙන ස්ථාන නම් කිරීම, බහු-නියෝජිතායතන සම්බන්ධීකරණ කමිටු පත් කිරීම, පවත්නා නියෝජිතායතනයන්හි නිශ්චිත වගකීම් හා කාර්යභාරයන් හඳුනාගැනීම හා මූලික කාර්ය සමාලෝචනය, තොග ගණන් ගැනීම හා පුරාමහක සැලසුම්කරණය බඳු අත්‍යවශ්‍ය සම්බන්ධීකරණ කාර්යයන් අමාත්‍යාංශය විසින් සිදු කිරීම ඇතුළත් වනු ඇත.
- පවත්නා නෛතික හා ආයතනික රාමුව තුළ සිදුකළ හැකි මැදිහත්කරණයන් ඇරඹීම: පුරාමහක අදියරේදී ගොඩනගන ලද සම්බන්ධීකරණ යාන්ත්‍රණය ප්‍රයෝජනයට ගනිමින්, පවත්නා නෛතික හා ආයතනික රාමුව තුළ ආරම්භ කළ හැකි මැදිහත්කරණයන් පිළිබඳව පරදුකරුවන් ඒකාබද්ධව හඳුනාගනු ඇති අතර, ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත.
- නෛතික, ආයතනික හා නියාමන රාමු තුළ ව්‍යුහාත්මක විපර්යාසයන් හඳුනාගැනීම: පවත්නා රාමුව තුළ ඉටුකළ හැකි මැදිහත්කරණයන් ක්‍රියාවෙහි යොදන අතරම, සෞඛ්‍ය මැදිහත්කරණයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නෛතික, ආයතනික හා නියාමන රාමුවලට අවශ්‍ය ව්‍යුහාත්මක විපර්යාසයන් ද පරදුකරුවන් විසින් හඳුනාගනු ඇත.
- වායු උපයෝගීකරණ ප්‍රධාන සැලැස්ම සැකසීම හා එළිදැක්වීම: පරදුකරු අදහස් විමසීම් සිදු කිරීම, පස් වසර සැලසුම්කරණ අවකාශයක් තුළ අභිමතාර්ථ හා ඉලක්ක හඳුනා ගැනීම, කාල රේඛයන් සහිතව නිශ්චිත උපාය මාර්ග හා ක්‍රියාකාරකම් සම්පාදනය මගින් වායු උපයෝගීකරණ ප්‍රධාන සැලැස්ම සැකසීම, නිශ්චිත කටයුතු සඳහා වගකිවයුතු නියෝජිතායතන හඳුනාගැනීම, නිරීක්ෂණ හා ඇගයුම් රාමුව ගොඩනැංවීම හා නිර්දේශිත කාල රාමුව තුළ සැලසුම්ගත කාර්යයන් ආරම්භ කිරීම මෙතුළට ඇතුළත් වනු ඇත.

- අවශ්‍ය සියළු වෙනස් කිරීම් සහිතව ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය පූර්ණ වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම: වායු උපයෝගීකරණ ප්‍රධාන සැලැස්ම වේගවත්ව ක්‍රියාත්මක කිරීමත් සමග, එහි පළමු සැලැස්මේ සැලසුම් අවකාශය තුළ ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය පූර්ණ වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හැකියාව අත්පත් කරගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

උපාය මාර්ගය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තාවකාලික කාල සැලැස්ම පහත පරිදි වනු ඇත:

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පියවර	තාවකාලික කාල රේඛය
ප්‍රාරම්භක සම්බන්ධීකරණ හා සහයෝගය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ග	අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතියෙන් මාස 3ක් ඇතුළත
පවත්නා නෛතික හා ආයතනික රාමුව තුළ සිදුකළ හැකි මැදිහත්කරණයන් ආරම්භ කිරීම	මාස 6කි
නෛතික, ආයතනික හා නියාමන රාමුවල ව්‍යුහාත්මක විපර්යාස හඳුනාගැනීම	මාස 8කි
වායු උපයෝගීකරණ ජර්ධන සැලැස්ම සැකැස්ම හා දියත් කිරීම	වසරකි
අවශ්‍ය සියළු වෙනස් කිරීම් සහිතව ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය පූර්ණ වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම	පළමු වායු උපයෝගීකරණ ප්‍රධාන සැලසුමෙහි සැලසුම් අවකාශය තුළ

6.2. වගකීම හා අධිකාරිය

ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රධාන වගකීම බනිජතෙල් සම්පත් සංවර්ධන විෂය භාර අමාත්‍යාංශය (වර්තමානයේ මහාමාර්ග, මාර්ග සංවර්ධන හා බනිජතෙල් සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය) සතුවේ. ස්වභාවික වායු දැරිය හැකි මිලකට විභවීය පාරිභෝගිකයන් වෙත ලබාදීමට හැකිවන පරිදි අදාළ පරදුකරුවන් හා ආයතන සමග සම්බන්ධීකරණයෙන් ස්වභාවික වායු ගවේෂණය කිරීමේ, ආනයනය කිරීමේ, ගබඩා කිරීමේ හා බෙදා හැරීමේ තීරණ ගැනීමේ වගකීම අමාත්‍යාංශය වෙත පැවරී ඇත. අමාත්‍යාංශය විසින් ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ අභිමතාර්ථ හා අරමුණු සාක්ෂාත් කරගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කළමනාකරණ හා සම්බන්ධීකරණ කාර්යයන් ඉටු කරමින් එම ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නායකත්වය ගනු ඇත.

මෙම කාර්යයේදී අදාළ ප්‍රතිපත්තිමය මැදිහත්කරණ ක්ෂේත්‍රය මත පදනම්ව අමාත්‍යාංශය වෙත සිය විෂය පථය යටතේ එන රේඛීය නියෝජිතායතන මෙන්ම වෙනත් අමාත්‍යාංශ හා රේඛීය නියෝජිතායතනයන්හි සහායද ලැබෙනු ඇත. ස්වභාවික වායු පිළිබඳ දේශීය සම්පත් වාණිජමය වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමේ කාර්යය වෙත අවධානය යොමුකර ඇති ප්‍රතිපත්ති මැදිහත්කරණයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහිලා අමාත්‍යාංශය වෙත සෘජු ලෙසම බනිජතෙල් සම්පත් සංවර්ධන ලේකම් කාර්යාලයේ සහාය ලැබෙනු ඇත.

හිමිකම් මාරු කිරීම දක්වා දේශීය මූලාශ්‍රයන් වෙතින් ස්වභාවික වායු ගවේෂණය කොට ප්‍රයෝජනයට ගැනීමේ කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැලසීමේ වගකීම බනිජතෙල් සම්පත් සංවර්ධන ලේකම් කාර්යාලය වෙත පැවරී ඇත. රටතුළට බනිජතෙල් ආනයනය කොට රටතුළ බෙදාහැරීමට අදාළ වරපත්‍රයක් සහිත ලංකා බනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාව බඳු දැනට පවත්නා නියෝජිතායතන සතුව පවත්නා ප්‍රවීණත්වය හා තාක්ෂණික දැනුමෙන්ද අමාත්‍යාංශය ප්‍රයෝජන ගනු ඇත.

4.1.5. ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයේ යෝජිත පරිදි යෝජිත ප්‍රතිපත්ති මැදිහත්කරණයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නව ආයතනික වැඩපිළිවෙලයන් සඳහාද අමාත්‍යාංශය විසින් නිසි ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත. රටතුළ ස්වභාවික වායු බෙදා හැරීම ආශ්‍රිත කරුණු ඉටු කිරීම හා සම්බන්ධීකරණය පිණිස, අමාත්‍යාංශය විසින් අවශ්‍ය බලතල හා සම්පත්ද සහිතව 4.1.5.6 ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයේ යෝජිත පරිදි ජාතික වායු සමාගම පිහිටුවීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත. 4.1.5.2 හා 4.1.5.3 ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයන්හි යෝජිත පරිදි, මෙකී ආයතනික වැඩපිළිවෙලයන් මනා ලෙස ක්‍රියාත්මක කරවීම සඳහා සුදුසු නෛතික විධිවිධාන හා නියාමන යාන්ත්‍රණ

හඳුන්වාදීමද අවශ්‍ය කෙරෙනු ඇත. විවිධ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයන් විසින් පනවා ඇති පරිදි, ප්‍රධාන ක්‍රියාත්මකකරණ වගකීම් සහිත ආයතන අතරට පහත ආයතන ආයතන ඇතුළත් වේ.

නියෝජිතයන්	ප්‍රධාන කාර්යභාරය/වගකීම
බනිනික සම්පත් සංවර්ධන විෂය භාර අමාත්‍යාංශය	ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ආශ්‍රිත ප්‍රතිපත්ති නියමකරණය, මහ පෙන්වීම, අන්තර්-නියෝජිතයන් සම්බන්ධීකරණය හා පූර්ණ අධීක්ෂණය හා ක්‍රියාත්මක කිරීම
බනිනික සම්පත් සංවර්ධන ලේකම් කාර්යාලය	උඩු-ධාරාගත හෙවත් ගවේෂණ හා නිෂ්පාදන අංශයට අදාළ කර්මාන්ත නියාමන ආයතනය
ලංකා බනිනික නීතිගත සංස්ථාව	ස්වභාවික වායු මූලාශ්‍රකරණය සඳහා වූ කේවල විශ්වසනීය ආයතනය; ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය තාක්ෂණික හා ආයතනික සහාය
ශ්‍රී ලංකා මහජන උපයෝගීතා කොමිෂන් සභාව	මැදි අවස්ථාමය හෙවත් ප්‍රවාහන හා අලෙවිකරණ සහ බොරතෙල් පිරිපහදුවට අයත් පසු අවස්ථාමය වෙළඳපල නියාමන ආයතනය
(ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය විසින් යෝජිත) ජාතික වායු සමාගම	පුද්ගලික-රාජ්‍ය අංශ හවුල්කාරීත්ව ව්‍යාපාර (PPP) මෙහෙයුම; ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය තාක්ෂණික හා ආයතනික සහාය

බහුතරයක් වූ ප්‍රතිපත්ති මැදිහත්කරණයන් ප්‍රමාණයකදී, අමාත්‍යාංශයට සිය රේඛීය නියෝජිතයන් සමග පමණක් නොව විදුලිබල හා පුනර්ජනනීය බලශක්ති අමාත්‍යාංශය, ප්‍රවාහන හා සිවිල් ගුවන් සේවා අමාත්‍යාංශය, වරාය හා ධීවර සහ දක්ෂිණ සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය, කර්මාන්ත හා වාණිජ කටයුතු අමාත්‍යාංශය සහ මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය බඳු වෙනත් අමාත්‍යාංශ ගණනාවක් සමගද සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදු කිරීමට සිදුවනු ඇත. ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ අභිමතාර්ථ හා අරමුණු සාක්ෂාත් කරගනු පිණිස අමාත්‍යාංශයට නියාමනායතන ගණනාවක් සමගද එක්ව කටයුතු කිරීමට සිදුවනු ඇත. ඒවා අතරට ශ්‍රී ලංකා මහජන උපයෝගීතා කොමිෂන් සභාව, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය, සමුද්‍රීය පරිසර ආරක්ෂණ අධිකාරිය, වෙළඳ නාවික අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලය, වෙරළ සංරක්ෂණ හා වෙරළ සම්පත් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව හා මෝටර් රථ ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුව බඳු ජාතික රාජ්‍ය නියෝජිතයන් ඇතුළත් වනු ඇත. අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි එබඳු නියෝජිතයන්හි සහයෝගය ලබාගනු පිණිස අමාත්‍යාංශය විසින් බහු-නියෝජිතයන් කමිටුව පත්කිරීම බඳු සුදුසු සම්බන්ධීකරණ යාන්ත්‍රණයන් දියත් කරනු ඇත.

ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය පළාත් පාලන ආයතන හා පළාත් සභාවන්ද බඳු අනු-ජාතික නියෝජිතයන්හි සහාය අවශ්‍ය වන්නාවූ මැදිහත්කරණයන්ගෙන්ද සමන්විත වේ. ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී අනු-ජාතික නියෝජිතයන්හි සහාය අවශ්‍ය වන අවස්ථාවන්හි එම ආයතන සමග සම්බන්ධීකරණයට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ගද අමාත්‍යාංශය විසින් ගනු ඇත.

ජාතික හා අනු-ජාතික රාජ්‍ය නියෝජිතයන්හි සහාය පමණක් නොව, ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පුද්ගලික අංශයේ හා රාජ්‍ය නොවන ක්‍රියාකරුවන්ගේ සමීප සම්බන්ධීකරණය හා සහයෝගයද අවශ්‍ය කෙරේ. 3.5 වන ප්‍රතිපත්ති මූලධර්මයේ හා 4.1.5.3 දරන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයේ යෝජිත පරිදි, රාජ්‍ය නොවන ක්‍රියාකාරීන් සමග ඵලදායක ලෙස කටයුතු කිරීමේ පදනම වනුයේ ශක්තිමත් නියාමන රාමුවක් ස්ථාපනයයි. අමාත්‍යාංශය විසින් ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කරනු පිණිස හදිසි ප්‍රමුඛතාවයක් වශයෙන් ස්වභාවික වායු කර්මාන්තය පාලනය සඳහා නියාමන යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපනයට අවශ්‍ය කටයුතු ආරම්භ කරනු ඇත.

6.3. නිරීක්ෂණය හා ඇගයුම්කරණය

යෝජිත ප්‍රතිපත්ති මැදිහත්කරණයන් සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක කරනු පිණිස, අමාත්‍යාංශය විසින් පහත සඳහන් ප්‍රධාන මූලිකාංගද සහිත මනාසේ අර්ථ නිරූපිත නිරීක්ෂණ හා ඇගයුම්කරණ රාමුවක් හඳුන්වාදෙනු ඇත.

- ඒ ඒ පරදුකාර නියෝජිතයන්ගේ නිශ්චිත කාර්ය භාරයන් හා වගකීම් සහිතව, ස්වභාවික වායු පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය හා වායු උපයෝගීකරණ ජර්ධන සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සංවිධානමය ව්‍යුහය
- නිසි පරිදි අර්ථ නිරූපිත කාල රේඛයන්ද සමගින් ඒ ඒ නියෝජිතයන්ගේ සඳහා හඳුනාගත් කාර්යයන්
- මූලික දත්ත රැස් කිරීමේ පිළිවෙත් හෙවත් ප්‍රොටෝකෝලයන් සහ කාර්ය පටිපාටි, ප්‍රධාන පරදුකරුවන්ගේ කාර්යයන් සම්බන්ධීකරණය හා ප්‍රගතිය වාර්තා කිරීම
- - මිනුම් ලකුණු අර්ථකථනය
 - අභිමතාර්ථ හා ඉලක්ක මැනීම
 - ඒ ඒ පරදුකරු සඳහා ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශක ස්ථාපනය
 සඳහා අවශ්‍ය දර්ශක සමූහය
- කලින් කලට සිදුකරන ඇගයීම සඳහා අවශ්‍ය කාල රාමුව
- නිරීක්ෂණ හා ඇගයුම්කරණ කාර්යයන් සිදුකිරීම සඳහා අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශ

අවශ්‍ය නිරවද්‍යකරණ ක්‍රියාමාර්ගයන් සඳහා වූ කාලීන යෙදවුම්ද සහිතව නිරීක්ෂණ හා ඇගයුම්කරණ රාමුව මගින් ප්‍රතිපත්තිමය මැදිහත්කරණයන්හි ඵලදායකත්වය, කාර්යක්ෂමතාවය, නිරසරභාවය හා බලපෑමද තක්සේරු කෙරෙනු ඇත. 4.1.8.4 වගන්තියෙහි යෝජිත තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය පදනම් කරගත් වායු තොරතුරු පද්ධතිය මගින් නිරීක්ෂණ හා ඇගයුම්කරණ රාමුව ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රවර්ධනය හා පහසුකම් සැලසීම සිදු කරනු ඇත.

පදමාලාව

ෆොසිල ඉන්ධන	බනිජතෙල්, ගල් අඟුරු හෝ ස්වභාවික වායු ඇ වශයෙන් පෘථිවි පෘෂ්ඨය මත හමුවන ස්වභාවිකව ඇතිවන කාබනික ඉන්ධන
හයිඩ්‍රොකාබන් වර්ග	හයිඩ්‍රජන් හා කාබන්වලින් සමන්විත කාබනික සංයුතියකි. හයිඩ්‍රොකාබන් වායු, ද්‍රව හෝ ඝන ස්වරූපයන්ගෙන් පැවතිය හැක
බනිජ තෙල්	බොරතෙල්, ස්වභාවික වායු හා ඒවාහි නිෂ්පාදන ඇතුළත් වන්නාවූ හයිඩ්‍රොකාබන් සඳහා වූ පොදු නාමයකි
තෙල් ස්වරූපයේ බනිජතෙල්	ස්වභාවිකව ඇතිවන බොරතෙල් පිරිපහදු කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ නිමැවුම් වශයෙන් නිර්මිත විවිධ අණුමය ස්කන්ධයන් සහිත ද්‍රව හයිඩ්‍රොකාබන් වර්ග වේ. පැට්‍රල්, ඩීසල්, භූමිතෙල් හා උදුන් තෙල් උදාහරණ වේ.
ස්වභාවික වායු	සංචිත තත්වයන්හි ස්වභාවික භූගත සංචිතයන්හි බොර බනිජතෙල් ආශ්‍රිතව වායුමය අදියරේදී හමුවන ස්වභාවික හයිඩ්‍රොකාබන් සංයුතිය මිශ්‍රණයකි. ස්වභාවික වායුවල සාමාන්‍යයෙන් අන්තර්ගත ප්‍රධාන හයිඩ්‍රොකාබන් වර්ග වනුයේ මීතේන්, ඊතේන්, බ්‍රොමීන් හා පෙන්ටේන්ය. ස්වභාවික වායු කාබන් ඩයොක්සයිඩ්, හීලියම්, හයිඩ්‍රජන් සල්ෆයිඩ් හා නයිට්‍රජන් බඳු හයිඩ්‍රොකාබන් නොවන

	ද්‍රව්‍ය සුළු ප්‍රමාණයන් ආශ්‍රිතවද පැවතිය හැක.
ස්වභාවික ද්‍රව වායු (LNG)	ගබඩා කිරීමට හා ප්‍රවාහනයට වඩා පහසු හා අඩු අවදානම්කාරීවනු පිණිස ද්‍රව ස්වරූපයට හැරෙන තෙක් අතිශයින් අඩු උෂ්ණත්ව මට්ටම (සෙල්සියස් අංශක සෘණ 160 ට අඩු අගයක්) දක්වා ශීතකළ ස්වභාවික වායු. එම කාර්යය ද්‍රාව්‍යකරණ යන්ත්‍රාගාරයන්හි ද්‍රාව්‍යකරණය නමින් හැඳින්වෙන ක්‍රියාවලියක් මගින් සිදු කෙරේ.
සංපීඩිත ස්වභාවික වායු (CNG)	ප්‍රධාන වශයෙන් මාර්ග වාහනයන්හි විකල්ප ද්‍රාව්‍ය ඉන්ධනයක් වශයෙන් භාවිත කරනු පිණිස සිලින්ඩරවලට සම්පීඩනය කළ ස්වභාවික වායු. ධාරිතාවය අවම කිරීමේ යාන්ත්‍රණය වශයෙන් සංපීඩිත ස්වභාවික වායු රඳා පවත්වන පීඩනය යෙදීම මතය.
ද්‍රාව්‍යකරණය කළ ඛනිජතෙල් වායු (LPG)	සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වයන්හිදී පීඩනය යෙදීමෙන් ද්‍රාව්‍ය මට්ටමේ පවත්වාගෙන යනු ලබන හා, ගබඩා කිරීම, ප්‍රවාහනය හා ආශ්‍රිත කටයුතු කිරීමේ පහසුව සඳහා පීඩනය යොදනු ලබන සැහැල්ලු හයිඩ්‍රොකාබන්. වාණිජමය ද්‍රාව්‍යකරණය කළ ඛනිජතෙල් වායු ප්‍රධාන වශයෙන් ප්‍රොපේන් හෝ බුටේන් හෝ ඒවාහි සංයුතියකින් සමන්විත වේ.
අමුද්‍රව්‍ය වායු	ඛනිජ රසායනයන් හා සෙසු කාර්මික නිෂ්පාදන නිමැවීමද ඇතළත්ව කාර්මික ක්‍රියාවලීන් සඳහා අමුද්‍රව්‍ය වශයෙන් භාවිත කෙරෙන වියළි වායු
ද්‍රාව්‍යකරණය	ස්වභාවික වායු ස්වභාවික ද්‍රව වායු බවට පරිවර්තනය කරන්නාවූ ක්‍රියාවලියයි. ශීතකාරකයක් භාවිතයෙන් පුළුල් උෂ්ණත්ව පරාසයකට ඉහළින් පවත්නා අභ්‍යන්තර තාපය ඉවත් කිරීම ඒ සඳහා අවශ්‍ය වේ.
සම්පීඩනය	සම්පීඩිත ස්වභාවික වායු නිෂ්පාදනය කෙරෙන ආකාරයෙන් යම් වායු ධාරිතාවයක් වඩා කුඩා ඉඩ හසරක් තුළට සංකෝචනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියයි.
ප්‍රති-වායුකරණය	වායු නළ මාර්ග පද්ධතියකට යොමු කළ හැකිවන පරිදි තාපය යොදමින් ද්‍රාව්‍යකරණය කළ ස්වභාවික වායු එහි වායු ස්වරූපයට හැරවීමේ ක්‍රියාවලියයි.
ගවේෂණ හා නිෂ්පාදන වායු කර්මාන්තය	නළ මාර්ගයන්ට ඇතුළු කිරීමේ හෝ නැවත කිරීමේ අවස්ථාව දක්වා වායු කර්මාන්තයේ ගවේෂණ හා නිෂ්පාදන කාර්යයන් විස්තර කිරීම සඳහා සාමාන්‍යයෙන් භාවිත කෙරෙන යෙදුමයි.
යටි ධාරාගත වායු කර්මාන්තය	ස්වභාවික වායු අලෙවිය හා බෙදාහැරීමද ඇතුළත් අවසන් පාරිභෝගිකයා වෙත වඩාත් සමීප වාණිජ වායු මෙහෙයුම්
මධ්‍ය ධාරා කාර්යයන්	අමු ස්වභාවික වායු පිරිසැකසුම්කරණ පහසුකමක් දක්වා නළ මාර්ග ප්‍රවාහනය බොහෝ දුරට ඇතුළත් කෙරෙන වායු සැපයුම් දාමයේ ගවේෂණ හා නිෂ්පාදන හා බෙදාහැරීමේ අංශ අතර පවත්නා කාර්යයන්
ගබඩාකරණය	ඊර්තවල වායු ගබඩා කිරීමෙන් කලින් කලට ඇතිවන ඉල්ලුම් සපුරාලීම සඳහා ස්වභාවික වායු සැපයුම් සංවිතයක් පවත්වාගැනීම
නළ මාර්ගය	වායු වෙන් කිරීම, මිනුම්ගත කිරීම, ඒකරාශී කිරීම, ප්‍රවාහනය හා බෙදා හැරීම සඳහා අවශ්‍ය නළ මාර්ග පිරිසිදු කිරීමේ වැල්ව හා/හෝ පිග් බැරල් වැනි වායු ස්ථානයන්හි ස්ථානගත කර ඇති වෙනත් පහසුකම් ඇතුළත්ව අක් වෙරළ හෝ වෙරළබද ස්ථාන දෙකක් අතර ස්වභාවික වායු ප්‍රවාහනය සඳහා සැකසුණු නළ-පදනම්ගත පද්ධතියයි.
මිල දර්ශකකරණය	කොන්ත්‍රාත් මිලක් (සාමාන්‍යයෙන් සංකීර්ණත්වයෙන් අඩු) වෙනත් නිෂ්පාදනයක මිලට සම්බන්ධ කරන්නාවූ ක්‍රියා පරිපාටිය හෝ වෙනත් සාධකයකට අනුව දෙවනු ඇතිවන මිල විචලනය වීමට අවකාශ සලසන ආර්ථික දර්ශකයයි. වායු කොන්ත්‍රාත් මිල ගණන් බොහෝ විට ප්‍රධාන බොරතෙල් දර්ශක, ඇතැම් ඉන්ධන තෙල් මිල ගණන්, හෝ, ඇතැම් අවස්ථාවන්හි, බලශක්ති හෝ ආර්ථික වර්ධන දර්ශකවලට සම්බන්ධ වේ.
ස්ථානීය මිල	ස්වභාවික වායු කෙටි කාලීන විකුණුම් - මිලට ගැණුම් කාර්යයේදී ලබාදෙන මිලයි.
වර්ගීකරණ සමාජ	පරීක්ෂා කිරීම් සඳහා කටයුතු සලසන හා (වායු ප්‍රවාහනය කරන යාත්‍රා ඇතුළත්) නැව්වල තත්ත්වය පිළිබඳ උපදෙස් ලබාදෙන, යාත්‍රා ඉදිකිරීමේ කාර්යය ඇතුළත හා ඉන් පසුව ඒවා මුහුදු ගමන් සඳහා යෝග්‍ය වන්නේද යන්න තක්සේරු කරනු පිණිස අධීක්ෂණය කරන, යාත්‍රාවන් සඳහා ශ්‍රේණි හෝ පන්ති ලබාදෙන පුද්ගලික සංවිධානයයි. ප්‍රධාන වර්ගීකරණ සමාජයන් විසින් සිය නියමයන් තුළට ජාත්‍යන්තර සාමුද්‍රික සංවිධාන ස්වභාවික ද්‍රව වායු නීති පද්ධති ඇතුළත් කර ඇත.

DRAFT